

RF – Rogalandsforskning. <http://www.rf.no>

Christin Berg og Svein Ingve Nødland

**Idébank for integrasjon.
Evaluering av en støtteordning for reduserte skiller
mellom norsk ungdom og minoritetsungdom**

Rapport RF – 2003/067

Prosjektnummer: 7252064
Prosjektets tittel: Evaluering av Idébanken
Kvalitetssikrer: Ståle Opedal

Oppdragsgiver: Barne- og familiedepartementet

ISBN: 82-490-0239-3
Gradering: Åpen

Forord

Hovedmålsetting med støtteordningen Idébanken er stimulering av tiltak som kan redusere skillene mellom norsk ungdom og minoritetsungdom. Midler til ordningen har vært bevilget av Barne- og familiedepartementet og Utlendingsdirektoratet (UDI). Ordningen forvaltes av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU).

Både norske organisasjoner og minoritetsorganisasjoner har fått støtte gjennom ordningen. I evalueringen har vi for det første vurdert måloppnåelse. For det andre har vi sett på forvaltningsmessige forhold. Evalueringen ble startet opp høsten 2002. Det meste arbeidet er gjort i tidsrommet desember 2002 - januar 2003.

Vi vil takke Barne- og familiedepartementet for oppdraget. Vi vil videre takke representanter for LNU og minoritetsorganisasjoner som vi har intervjuet, og alle de som har svart på spørreskjema, for interesse og imøtekommenhet.

Stavanger, 24. februar 2003

Svein Ingve Nødland, prosjektleder

Innhold

FORORD	2
INNHold	3
SAMMENDRAG	4
1 BAKGRUNN, INNHold OG EVALUERINGSOPPLEGG.....	5
1.1 Innledning.....	5
1.2 Idébanken som støtteordning – hovedelementer	6
1.3 Evalueringens tema og tilnæringsmåter	7
2 PERSPEKTIVER PÅ ETNISITET OG INTEGRASJON	10
3 HVOR GÅR PENGENE OG HVILKE EFFEKTER KAN VI SE?	15
3.1 Innledning.....	15
3.2 Tildelinger – beløp og fordelinger.....	15
3.3 Kjennetegn ved støttmottakerne	17
3.4 Prosjektens innhold og målgruppefokus	21
3.5 Effekter av støtten.....	23
4 FORVALTNINGSMESSIGE FORHOLD.....	28
4.1 Innledning.....	28
4.2 Forvaltningseffekter generelt.....	29
4.3 Informasjon og idéspredning	31
4.4 Overlapping mellom Idébanken og Frifond	33
4.5 Minoritetsorganisasjonene	37
5. SAMMENFATTENDE DRØFTING.....	44
LITTERATUR.....	49
VEDLEGG: SPØRRESKJEMA.....	50

Sammenheng

Idébanken er en statlig støtteordning med mål å bedre integrasjonen mellom barn og ungdom av minoritets- og etnisk norsk bakgrunn. Dette gjøres i ordningen ved å bevilge penger til grupper og organisasjoner som vil gjennomføre prosjekter og aktiviteter i tråd med formålet. Både minoritetsorganisasjoner og norske barne- og ungdomsorganisasjoner får støtte. Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) forvalter ordningen.

I evalueringen har vi sett på hvorvidt ordningen bidrar til måloppnåelse. Videre har vi vurdert sider ved forvaltningen. Sentrale forvaltningstema som drøftes er for det første hvordan støttmottakerne vurderer forvaltningen, for det andre i hvilken grad det er overlapping mellom Idébanken og Frifond. Sistnevnte er en statlig støtteordning for lokalt frivillig virke blant barn og unge. Endelig har vi i evalueringen spesielt sett på minoritetsorganisasjoner og de utfordringer disse står overfor.

Evalueringen tyder på at de prosjekter og aktiviteter som har fått støtte i stor grad er i samsvar med målsetting for ordningen. Det er et stort mangfold med hensyn til hva slag organisasjoner og grupperinger som får støtte. Geografisk gis det tilsagn til alle landsdeler. Det sentrale Østlandsområdet, i hovedsak Oslo, får mye mer enn andre deler av landet. Sett i forhold til hvordan den unge innvandrerbefolkningen er fordelt er imidlertid ikke skjevhetene påfallende.

Mange prosjekter handler om å bevisstgjøre og formidle kunnskap til etniske norske om holdninger, andre kulturer og minoritetsgruppers situasjon. Mange prosjekter er rettet mot identitetsutvikling og organisasjonsbygging blant minoriteter. Alt dette er viktige områder i forhold til målsettingen, men det kunne nok ha vært enda flere prosjekter og aktiviteter med hovedfokus på samarbeid og samhandling mellom etniske norske og minoritetsgrupperinger.

Forvaltningsmessig har Idébanken i tilfredsstillende grad fungert i tråd med intensjonen om å være en lavterskelordning. Det er til dels en betydelig overlapping mellom de to støtteordningene Idébanken og Frifond. Mange organisasjoner og lag får støtte fra begge ordninger. Særlig sterk er overlappingen for flere av minoritetsorganisasjonene. Denne kobling mellom ordninger har vært et bevisst valg fra LNUs side. Det er en måte de har kunnet støtte opp om minoritetsorganisasjoner på. I ordningen ligger det da også et utvidet ansvar for LNU med hensyn til å utvikle det flerkulturelle feltet, spesielt ved å gi støtte og råd til minoritetsgrupperinger. LNU har fungert rimelig bra som støttespiller for disse, samtidig som det synes å være rom for videreutvikling av rollen.

Minoritetsorganisasjonene står overfor en rekke utfordringer i det å bygge en organisasjon. Det handler blant annet om å skape interesse og identitet, skaffe til veie ressurser og utvikle formelle strukturer. Dette er krevende prosesser og hovedtyngden av innsatsen rettes mot interne behov. Det er en stor utfordring både for det offentlige og LNU å støtte disse grupperingene i deres interne utviklingsprosesser. Det er videre en utfordring å støtte og stimulere til at disse organisasjonene blir enda mer utadvendt, også i forhold til grupperinger av unge etniske norske. Det er møte mellom mennesker og utvikling av relasjoner integrasjon til syvende og sist handler om

1 Bakgrunn, innhold og evalueringsopplegg

1.1 Innledning

Idébanken er en støtteordning rettet mot lokale ungdomsgrupper og ungdomsmiljøer, norske barne- og ungdomsorganisasjoner og minoritetsorganisasjoner for barn og unge. Hovedmålsetting med ordningen er å stimulere til tiltak som kan redusere skillene mellom norsk ungdom og minoritetsungdom. Ordningen forvaltes av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Idébanken i sin nåværende form, ble startet opp i 1998.

Idébanken hadde sitt utspring i Ungdom mot Rasisme i 1995-96. Dette var en europeisk ungdomskampanje¹ med en rekke aktiviteter også i Norge. Som et av tiltakene ble det satt av 2 millioner kr til Idébanken - et støttefond for gode antirasistiske idéer. I løpet av rasismekampanjen ble det gjennomført en rekke tiltak i lokalmiljøene. Pengene fra Idébanken bidro til dette engasjementet. I etterkant tok LNU, som et av medlemmene i den nasjonale komité for rasismekampanjen, opp tråden fra dette tiltaket. Med henvisning til gode erfaringer ble det søkt om offentlig finansiering for en videreføring.

Barne- og familiedepartementet (BFD) og Utlendingsdirektoratet (UDI) bevilget i 1998 250.000 hver til tiltaket. Etter en periode på tre år pluss en mindre tilleggsbevilgning i 2001, trakk UDI seg ut. Deres bevilgning var å betrakte som en prosjektbevilgning for en avgrenset tidsperiode. BFD har over tid økt sin bevilgning. I 2002 bevilget departementet kr 700.000 til LNU og Idébanken. Også innværende år blir det bevilget penger til ordningen over BFDs budsjett.

Rogalandforskning (RF) har fått i oppdrag å evaluere Idébanken som støtteordning. Dette ble gitt som et tilleggsoppdrag i forbindelse med en evaluering av støtteordningen Frifond. Frifond er en statlig støtteordning til grupper og lag som driver lokal frivillig virksomhet blant barn og unge (se Berg, Nødland og Opedal, 2002²). I tilknytning til evalueringen av Frifond, ønsket Barne- og familiedepartementet også å se nærmere på Idébanken som støtteordning, blant annet med et spesielt fokus på hvordan de to ordningene overlappet. Et viktig fokus har også vært å studere hvordan Idébanken fungerer og hva den betyr sett ut fra støtteordningens intensjon og egenart. Denne

1 Europarådets ungdomskampanje mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse ble i sin tid initiert av tidligere statsminister Gro Harlem Brundtland. Hovedlinjene ble vedtatt under toppmøtet i Wien, 9. oktober 1993.

2 Berg, Christin, Nødland, Svein Ingve og Opedal, Ståle (2002): *"Hørt om Frifond!? – evaluering av ny støtteordning for lokalt frivillig virke blant barn og unge"*, rapport RF-2002/355.

evalueringen er således en vurdering av et statlig støttetiltak rettet mot et spesielt område av den nasjonale barne- og ungdomspolitikken, det tverrkulturelle området.

Myndighetenes støtte til Idébanken som støtteordning, har bestått av to komponenter:

1. Støtte til prosjekter organisasjoner og grupperinger som vil gjennomføre flerkulturelle prosjekter for barn- og unge.
2. Støtte til LNU saksbehandling for Idébanken og kompetansebygging for utvikling av det flerkulturelle arbeidet.

Fokuset for vår evaluering har vært å se på den første komponenten, hvordan støtte fra Idébanken bidrar til å styrke arbeidet for integrasjon blant ulike typer av grupper og organisasjoner. Men dette må kobles mot vurderinger av den andre komponenten, LNU s rolle som koordinator for Idébanken og som ressurs for flerkulturelt arbeid blant barn og unge.

Vi vil i dette kapittelet gi en kortfattet første introduksjon av Idébanken som støtteordning, hvilke tema og problemstillinger som tas opp i evalueringen, samt hvilke metoder og datakilder evalueringen baseres på.

1.2 Idébanken som støtteordning – hovedelementer

Idébanken som støtteordning kan kort beskrives gjennom følgende punkter:

- *Integrasjonsmålsetting:* Som nevnt har Idébanken sitt fokus på tverrkulturell virksomhet blant barn og unge med mål om å redusere skillene mellom minoritetsungdom og norsk ungdom.
- *Antirasistisk basis:* Utspring i rasismekampanjen kommer også klart frem. Blant forhold som av LNU nevnes spesielt som kriterier for tildeling av midler er: a) Aktiviteter og opplysningstiltak som skaper kontakt og gjensidig toleranse mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn; og b) Aktiviteter og opplysningstiltak som tar oppgjør med myter og bevisstgjør barn og unge, og hvor det legges vekt på formidling av kunnskap. Med bruk av ord som opplysningstiltak, gjensidig toleranse, oppgjør med myter og bevisstgjør, understrekes det implisitt at kunnskap, verdier og holdninger anses å være viktige for å redusere skiller blant etniske grupper.
- *Organisasjonsfokus:* Støtte fra Idébanken gis i hovedsak til frivillige grupper og organisasjoner: LNU, minoritetsorganisasjoner og norske barne- og ungdomsorganisasjoner. Innen de to sistnevnte kategoriene finnes det et stort mangfold av organisasjoner som får støtte.
- *Prosjektfokus:* I dette ligger at det er konkrete aktiviteter og tiltak som støttes. Det handler ikke om generell grunnstøtte eller driftsstøtte. Når det gjelder typen av aktiviteter er det som vi senere skal se, stor variasjon og mangfold. Som et av fem tildelingskriterier er således satt: ”*prosjekter med mangfoldig målgruppe, bredt engasjement og langsiktig effekt*”.

- *Idéspredning*: Det handler ikke bare om penger. I selve navnet Idébanken ligger en hentydning til at det er viktig med en aktiv lagring og spredning av informasjon om de tiltak og aktiviteter som er gjennomført med støtte fra Idébanken for å fremme målsettinger om flerkulturelle aktiviteter blant barn og unge.
- *Enkel forvaltning*. Idébanken er forutsatt å være en ordning med ”kort vei fra idé til handling”. Det handler om i de fleste tilfeller mindre beløp, løpende søknadsbehandling, få formelle søknadskriterier, lav terskel for å søke og enkel rapportering.
- *Samarbeidsprosjekter mellom nordmenn og minoriteter* er også et av de kriterier som vektlegges ved tildeling av penger.
- *Minoritetsorganisasjoner* kan få finansiell støtte i en oppbygningsfase. Dette tildelingskriteriet er imidlertid ikke presisert i den opprinnelige presentasjon av ordningen i et presentasjonshefte³ utgitt av LNU, hvor ordningen og erfaringer fra de første årene er beskrevet.

Ut fra disse punktene ser vi konturene av en støtteordning med noen hovedelementer: For det første den har en klar *verdimeessig forankring* med fokus på integrasjon og basis i antirassistiske verdier. For det andre det er en svært *åpen ordning med lav terskel* med hensyn til hvem og hva som har muligheter til få støtte og hva som kreves administrativt av de som søker å få støtte. De to siste punktene, samarbeidsprosjekter og minoritetsorganisasjoner, angir imidlertid presiseringer. I og med at denne type søkere er nevnt spesielt kunne en kanskje kalle dem for ”*spesielt velkomne*” søkere og prosjekter.

1.3 Evalueringens tema og tilnæringsmåter

De tema og problemstillinger vi har behandlet i denne evalueringen kan grupperes i to områder:

1. Måloppnåelse

Vi har analysert i hvilken grad ordningen ser ut til å fungere i tråd med sin overordnede intensjon. Spørsmålet er: Bidrar Idébanken til å redusere skillene mellom unge med minoritetsbakgrunn og etniske norske? I vårt forsøk på å besvare dette har vi fokusert både på prosess og resultater. På prosessiden må en anta at både de prioriteringer som gjøres ved tildeling av midler og måten det jobbes mot minoritetsungdommen er viktige faktorer som påvirker grad av måloppnåelse. På resultatsiden er organisasjonens egne vurderinger av hva de faktisk oppnår gjennom de aktiviteter som får støtte viktige.

³ ”Idébanken – En støtteordning til flerkulturelle tiltak blant barn og ungdom”, LNU-rapport nr 12/2000

2. Forvaltningsaspekter

Vi har tatt for oss noen sider ved forvaltningen, og spør om denne fungerer tilfredsstillende. LNUs rolle og forvaltningspraksis er sentralt i dette. For det første, hvordan fungerer saksbehandlingen i forhold til forutsetningen om at denne støtteordningen skal være enkel? For det andre, hvordan jobber LNU med sin videre ambisjon om ikke bare å behandle saker og dele ut penger, men å utvikle det tverrkulturelle området? For det tredje hvordan spres informasjon og idéer fra Idébanken? For det fjerde, hvordan fungerer Idébanken i forhold til støtteordningen Frifond, eventuelt andre støttemuligheter? Er det stor grad av overlapping? I hvilken grad fyller Idébanken et behov som ellers ikke ville ha blitt dekket?

I vår analyse og drøfting av disse temaene har vi benyttet oss av flere tilnæringsmåter. Innledningsvis, har vi tatt for oss en del forskningsperspektiver om integrasjon og etnisitet. Dette er gjort svært kortfattet og summarisk. Hensikten har vært å skissere noen viktige elementer i en teoretisk referanseramme som kan hjelpe oss å forstå hva dette handler om. Vi har videre gått gjennom en rekke dokumenter om Idébanken: saksbehandlingsdokumenter, rapporter og liknende fra LNU og offentlige instanser, samt beskrivelser av prosjekter og organisasjoner som har fått støtte.

Innhenting av primærdata har vært gjort på to måter. Vi har for det første foretatt intervjuer med LNU, departement og tre minoritetsorganisasjoner. For det andre har vi gjennomført en spørreskjemaundersøkelse blant de som fikk støtte i 2000, 2001 og til dels 2002. Denne ble gjennomført høsten 2002. I tillegg er brukt en del data fra spørreskjemaundersøkelser knyttet til tildeling av Frifondmidler.

Utgangspunktet for undersøkelsen er som følger. Samlet hadde 100 aktiviteter blitt støttet i 2000, 2001 og 2002 fram til tidspunktet da spørreskjema ble sendt ut. Vi valgte å ha et aktivitetsfokus, og sendte derfor ut et skjema for hver aktivitet som hadde fått støtte i løpet av de tre årene. Som naturlig er gikk flere av organisasjonene igjen. Vi ordnet det derfor slik at vi ba hver organisasjon fylle ut et organisasjonsskjema. Dersom ulike deler av en organisasjon sto ansvarlig for ulike aktiviteter, f.eks. avdelingen i Trondheim organiserte en aktivitet, mens Oslo sto ansvarlig for en annen, valgte vi å be om et organisasjonsskjema for hver del. Organisasjonsskjemaet representerte alle aktivitetene som gjeldende gruppe hadde organisert. I tillegg ba vi organisasjonene fylle ut et aktivitetsskjema for hver av aktivitetene som organisasjonen har fått støtte til. For å gjøre dette tydelig ble det angitt på aktivitetsskjemaet hvilken aktivitet vi ba om svar på.

Tabell 1.1. Svaranalyse organisasjonsskjema og aktivitetsskjema.

	Norsk	Minoritet	Sum
Totalutvalg organisasjon	51	25	76
Svar	25	12	37
Prosent	49 %	48 %	49 %
Totalutvalg aktivitet	65	33	98
Svar	35	14	49
Prosent	54 %	42 %	50 %

Vi sendte ut 78 organisasjonsskjemaer hvorav to viste seg å være samme organisasjon, og ett skjema kom i retur. Som vist i tabell 1 var totalutvalget dermed 76. Tilsvarende ble det sendt ut 100 aktivitetsskjemaer. Trekker vi fra de samme to som nevnt over blir totalutvalget 98. Til sammen har vi oppnådd en svarprosent på rundt 50 prosent for begge skjemaene. Det ble foretatt en purrerunde. I tabellen over har vi skilt mellom norske organisasjoner og minoritetsorganisasjoner, en inndeling som går igjen i analysen. Minoritetsorganisasjoner er organisasjoner som primært har et innvandrerfokus. Det oppstod ikke vesentlige skjevheter i svarprosent i forholdet mellom de to gruppene.

Spørreundersøkelsen, dokumentstudier og intervjuer skulle samlet sett gi et rimelig godt datagrunnlag for evalueringen. Tallmaterialet gir grunnlag for vurderinger av hovedtrekk, men ikke veldig detaljerte analyser. Det vi på grunn av begrensede rammer ikke har kunnet gå inn på, men som kunne ha vært interessant er for det første grundigere caseanalyser av prosjekter og aktiviteter som fikk støtte og hvordan slike integreringstiltak fungerer og oppleves fra innsiden. For det andre har vi heller ikke foretatt intervjuer med tradisjonelle norske organisasjoner og vurdert hvilken betydning denne type aktiviteter med integrasjonsfokus har i deres strategi og organisering totalt sett. Vurderingene av Idébankens betydning for disse organisasjonene bygger på innkomne spørreskjema og fokuserer på de Idébankstøttede prosjektene isolert sett.

Vi har disponert rapporten på følgende måte: I kapittel 2 drøftes en del forskningsperspektiver på integrasjon og etnisitet. Kapittel 3 er i hovedsak en fremstilling av det empiriske materialet av hvordan pengene fra Idébanken er brukt og hva de har ført til. Kapittel 4 omhandler empiriske funn på det forvaltningsmessige området. I siste kapittel 5 gis en sammenfattende drøfting av hva evalueringen har vist, synspunkter på ordningens fremtidige betydning og mulige justeringer.

2 Perspektiver på etnisitet og integrasjon

Den uttalte hensikt med Idébanken som støtteordning er å redusere skillene mellom norsk ungdom og minoritetsungdom. I denne formuleringen ligger implisitt et fokus på to begreper, *etnisitet* og *integrasjon*. Idébanken har enkelt sagt som mål å utvikle bedre relasjoner mellom ulike grupper av unge med minoritetsbakgrunn og de med vanlig etnisk norsk bakgrunn.

Før vi i neste kapittel går løs på de mer spesifikke vurderinger av hvordan Idébanken har fungert i forhold til målgruppene, vil vi i dette kapitlet drøfte hvilke *rammer og meningsinnhold* som etter intensjonene kan knyttes til Idébanken som støtteordning. Det vil vi gjøre ved først summarisk å se på og drøfte tre ulike fremstillinger av temaene etnisitet og integrasjon ut fra perspektiver presentert av kjente norske forskere. Disse vil vi holde opp mot kjennetegn ved Idébanken som støtteordning.

Det første perspektiv vi vil trekke frem er presentert av Hylland Eriksen (1997)⁴. Han peker på hvordan selve begrepet minoritet forutsetter at det finnes en majoritet som minoritetene må forholde seg til. Innvandrere utgjør ingen homogen etnisk gruppe. Det er forholdet til majoriteten, i vårt tilfelle det er forskjellen mellom unge innvandrere som gruppe og de unge med etnisk norsk bakgrunn, som definerer innvandrers-ungdommen som gruppe. Hovedproblemet for mange minoriteter er at de blir diskriminert. De har jevnt over større vanskeligheter med å vinne frem i arbeidsmarked, massemedier og politikk enn annen ungdom. Det er maktforskjeller mellom majoriteten og minoriteten. *”Når styrkeforholdet er ujevnt, er det de svakeste gruppene som må tilpasse seg den sterkeste og ikke omvendt”*. Det gjelder for eksempel kravet til at minoritetene må lære majoritetens språk. Minoriteten kan også ha problemer med å få sine kulturelle uttrykk ”akseptert” av majoriteten. Integrasjon er den ufordringen som mange land står overfor, herunder også Norge i sin håndtering av innvandrere. Med integrasjon menes da at personer med innvandrerbakgrunn skal bli fullverdige samfunnsmedlemmer med like rettigheter på den ene siden, og rett til å være forskjellig på den annen.

Etnisitet betrakter Hylland Eriksen som en metafor for slektskap og som et vesentlig kjennetegn ved en persons identitet. Begrepet identitet velger han å forstå som relasjonelt og sosialt skapt. Identitet kan da sees på som hvordan et menneske ser på seg selv, og hvordan denne oppfatningen skapes gjennom sosiale relasjoner og erfaringer. Barne- og ungdomstiden er slik sett sentral i et hvert menneskes identitetsutvikling. I sosialiseringen spiller foreldre og familie en sentral rolle og er derigjennom den viktigste premissleverandør for den enkeltes identitetsutvikling, men også vennegjengen påvirker hvordan en oppfatter seg selv. Innvandrerfamilier vil som regel ha andre oppfatninger av hvilke verdier, prioriteringer og aktiviteter som er viktige og bra enn det

4 Hylland Eriksen, Thomas, ed. (1997): *”Flerkulturell forståelse”*, Universitetsforlaget, 2. utgave, 2001

unge fra minoritetsgrupper møter i ”norske” barne- og ungdomsmiljøer. Minoritetsungdommer møter derfor impulser og forventninger fra to forskjellige kulturer. De blir *flerkulturelle*. Særlig påfallende er dette for ungdom av annen generasjon som snakker flytende norsk og forstår den norske kulturen godt, gjerne til forskjell fra sine foreldre.

Hvordan fungere som medlem av to kulturer? Hylland Eriksen (1997) beskriver utfordringen som møter innvandrere i andre generasjon som et valg mellom tre typer av muligheter: (i) En kan velge *ren identitet*, det vil si satse på familien og sin etniske gruppes verdier og valg, gjerne som en uttrykt motsetning til majoritetens kultur. (ii) En kan satse på *bindestreksidentitet* og forsøke å bygge bro mellom sin etniske gruppes kultur og majoritetskulturen. Det skjer gjerne ved at en på det private plan bevisst velger identitetsmessige verdier knyttet til den opprinnelige kulturen, mens en ved deltakelse i offentlige aktiviteter, som skole, arbeid og organiserte fritidsaktiviteter opptrer på majoritetens vis. Dette er langt på vei slik de etniske minoritetene fungerer i USA. (iii) En kan satse på såkalt *kreolsk identitet*. I dette ligger at en ikke anerkjenner at det er rene, atskilte kulturer, men blander fritt elementer fra minoritets- og majoritetskulturen.

En kan videre i tråd med Hylland Eriksen anta at på samfunnsnivå vil to ulike prosesser gjøre seg gjeldende samtidig. På den ene siden en samlende og homogeniserende prosess der de ulike grupper utviler fellesnevnerer som for eksempel språk, forbruksmønstre og levemåter. På den annen side fragmenterende og heterogeniserende prosesser der ulike grupper lever relativt atskilt og vektlegger sine spesielle verdier og tradisjoner.

Gullestad⁵ (2002) har en helt annen innfallsvinkel. Hun har ikke sitt primærfokus på innvandrerens problemstillinger, men på hvordan den norske majoritetens verdier, idéer og forestillinger påvirker innvandreredebatten. Majoritetens forståelsesrammer slik disse danner grunnlag for den offentlige samtalen karakteriserer hun som *den nasjonale orden*. Hun hevder at ”vi” (etniske nordmenn) gjennom denne nasjonale orden opprettholder et sett av hegemonistiske tolkningsrammer som gjør det naturlig med diskriminering. Det kan skje gjennom bruk av språk, formuleringer og kulturoppfatninger, og antagelig i stor grad, også når den enkelte ikke har noen intensjon om å diskriminere. Et eksempel som trekkes frem er mediedebatten for litt tilbake om bruken av ordet ”neger”. I denne debatten deltok også en av de minoritetsorganisasjoner som har fått støtte via Idébanken, Afrikan Youth in Norway. I debatten stod flere personer med afrikansk bakgrunn frem og ville ha seg frabedt betegnelsen neger. De ville heller betegnes som ”svarte”. Etnisk norske meningsmotstandere på sin side hevdet at dette ordet i den norske språkkonteksten var nøytralt og derfor fritt frem for å bruke, og det selv om de med afrikansk bakgrunn ikke ønsket dette ut fra sin forståelse av ordets meningsinnhold og historiske tilknytningspunkter.

5 Gullestad, Marianne (2002) : ”*Det norske sett med nye øyne*”, Universitetsforlaget

Ut fra dette perspektivet blir integrasjon lett også en problematisk sak. Hun peker på at selv om en faglig og politisk som mål, gjerne skiller mellom integrasjon og assimilasjon ('innvandrere' blir en fullstendig del av den 'norske' kulturen), kan det i praktisk hverdag og politikk være problematisk å skille dem. Dette for det første fordi majoriteten ofte er den som har definisjonsmakt med hensyn til hva tilstrekkelig integrasjon innebærer. For det andre fordi virkemidlene for det ene eller det andre i praksis ofte vil være de samme. Integrasjonsbegrepets tvetydighet kan illustreres i forhold til bruken av betegnelsen "neger". Gullestad spør retorisk: *"Kanskje "svarte" menneskers standpunkt i negerdebatten kan sees som en lakmustest på grad av "integrasjon" i det norske samfunnet? Eller kanskje de ulike standpunktene heller representerer ulike tolkninger av hva det vil si å bli integrert?"*

På denne bakgrunn gjør Gullestad seg til talskvinne for at samfunnets institusjoner utvikles på en måte som ivaretar det kulturelle mangfold sterkere enn ved å forutsette like prosedyrer og likt kulturelt innhold for alle på alle områder. Dette kan oppnås ved å pålegge flertallsdemokratiet noen begrensninger for å beskytte minoritetene og deres behov for forskjellighet. På den annen side ser hun også behov for grensesetting mot det hun betegner som kulturell absolutisme for eksempel basert på ledes autoritetsutøvelse overfor svake grupper. En slik tenkning og de dilemmaer som følger av den, stiller naturligvis store krav til politiske vurderinger og statlige byråkratier med ansvar for iverksettelse.

En tredje vinkling gis av Barth⁶ (1994). Hans anliggende er ikke den norske innvandrersituasjonen, selv om han i artikkelen eksemplifiserer ut fra denne. Hans siktemål er å drøfte fenomenet etnisitet og hvordan dette kan forskes på og analyseres. Barths fortjeneste er at han i en artikkel publisert på slutten av 60-tallet utviklet et - den gang - nytt perspektiv på etnisitet. I stedet for å fokusere på kultur som det som konstituerer en etnisk gruppe, snudde han problemstillingen helt om. Etnisitet er ikke primært et uttrykk for kultur, men for hvordan medlemmene av en sosial gruppe organiserer kulturforskjeller, det vil si hvordan gruppemedlemmene velger å organisere og identifisere seg selv som annerledes enn andre grupper. Derfor bør en ifølge Barth, dersom en ønsker å studere etnisitet i sosiale grupper, fokusere på grenseprosesser og rekrutteringsprosesser, og ikke mot summen av alt det kulturelle innhold som omslutes av den etniske grensen. De kulturelle trekkene som får betydning for en etnisk differensiering blir derfor ikke nødvendigvis de en ut fra kulturhistoriske fakta kan peke på som spesielle for gruppen, men heller på de *grensemarkører og symboler* som gruppen fokuserer i sin fremstilling av seg selv. I dette spiller også lederskap og entreprenørskap av den sosiale gruppen en rolle.

Barth diskuterer ut fra dette perspektivet ikke integrasjon som fenomen. Han peker derimot på betydningen av nyere antropologisk kulturteori: Kultur er i stadig forandring

6 Barth, Fredrik (1994) : *"Nye og evige temaer i studiet av etnisitet"* i boka "Manifestasjon og prosess", Det Blå Bibliotek, Universitetsforlaget. Denne artikkelen er en drøfting av hans vurdering av temafeltet etnisitet 25 år etter at han utga en klassisk antropologisk fremstilling om temaet

over hele verden, samme hvilken befolkning en studerer. Det er ikke mulig å trekke opp klare grenser mellom kulturer. Kultur kan studeres empirisk. Den består av elementer som er i stadig forandring. For den enkelte utvikles kulturen gjennom egen posisjonering og erfaringer. Etnisitet er en sosial konstruksjon som utvikler seg og endres etter som de enkelte deler av det kulturelle erfaringsgrunnlaget endres. Denne utviklingen påvirkes i sin tur av hvordan en person utvikler sin selvforståelse, etniske og gruppemessige tilhørighet. Innvandreren som har vært i Norge noen år vil ha utviklet et sett av erfaringer, kunnskaper, ferdigheter og verdier som påvirker ens kulturelle ballast. I neste instans vil det også kunne påvirke etnisk identitet. Sett ut fra et slikt perspektiv blir flytting av etniske grenser det normale. For enkelte innvandrermiljøer eksisterer naturligvis fortsatt muligheten for økende grad av isolasjon og introverthet, men det normale vil nok være at typen etniske grensene mellom minoritetsgrupper og den norske flertallsmajoriteten endrer seg fra begge sider. Med andre ord en eller annen form for integrasjon, til dels også begge veier.

Utfordringen ifølge Barth er på ulike analytiske nivåer å studere de prosessene som utvikler erfaring og identitetsdannelse. På mikronivå for de unge innvandrere handler dette om hvordan den enkeltes utvikling av erfaringer og identitet skjer i krysning mellom familie og jevnaldrede med ulik etnisk bakgrunn. På mellomnivået handler det om hvordan de organiserer seg i grupper for å forfølge sine særegne etniske interesser. Danning av minoritetsorganisasjoner er et eksempel på dette, men også hvordan innvandrervenner med samme bakgrunn kan velge å gå inn i norske miljøer og derved bidra til å "flytte noen grenser". På makronivå må en skille mellom globale diskurser og det som foregår innen en nasjon hvor statlig politikk spiller en sentral rolle. Idébanken kan slik sett betraktes som et statlig virkemiddel som det er viktig å vurdere hvordan fungerer. Men også andre sider ved statlig barne- og ungdomspolitik kan ha betydning.

La oss sammenfatte. Hvilke praktiske implikasjoner kan trekkes ut av disse synsmåtene? I hvilken grad synes Idébanken slik ordningen er utformet, å ta høyde for de i stor grad komplementære perspektiver som her er presentert? Det første som er viktig å framheve er at integrasjonsprosesser mellom etniske grupper, i dette tilfelle etniske norske og minoritetsgrupper, er en sak som berører begge kategorier. Dette er på en måte selvsagt. Det er likevel ikke uvanlig å møte det syn at det er minoritetene som har ansvaret for egen integrasjon. Det motsatte syn at hele problemet består i feilaktige holdninger og manglende åpenhet på "norsk" side, er heller ikke uvanlig. Den faktiske virkelighet er nok at integrasjon i et multietnisk samfunn, slik Norge nå i økende grad er blitt, er et svært sammensatt problemfelt hvor holdninger og handlinger i både norske og minoritetsmiljøer har betydning. Dette fører oss over i et annet poeng, nemlig det at skillelinjer mellom ulike sosiale og etniske grupper både handler om tenkemåter og debatt på den ene side, og i hvilken grad unge mennesker i praksis er interessert i å knytte forbindelser til personer med annen etnisk bakgrunn. For begge disse aspekter synes Idébanken å favne vidt på samme måte som problemfeltet er vidt. En er rettet både mot den "norske" siden og minoritetssiden. En fokuserer både på holdninger og konkrete felles aktiviteter og samhandling.

Andre aspekter kan knyttes til det enkle faktum at Idébanken som virkemiddel er rettet mot i hovedsak frivillig organisert virksomhet, ikke mot enkeltindividene. Det er også mulig å tenke seg at Rasismekampanjen primært hadde vært fulgt opp av offentlige

aktører gjennom nye kampanjer og andre holdningsdannende aktiviteter. Nå behøver en ikke å sette det ene opp mot det andre, men det er interessant at en gjennom Idébanken fokuserer på organisering av de unge. Dermed har en rettet blikket på en form for praktisk grense mellom grupper hvor tilhørighet og forskjeller både av etnisk og annen karakter dannes og vedlikeholdes.

3 Hvor går pengene og hvilke effekter kan vi se?

3.1 Innledning

Idébanken har som et hovedfokus å fremme integrasjon av barn og unge med innvandrerbakgrunn i det norske samfunnet. Det er flere måter å vurdere hvorvidt denne målsettingen oppnås gjennom de prosjekter som får støtte.

Vi vil begynne å se på den *økonomiske* siden. Hvor store beløp snakker vi om og hvordan er den geografiske fordeling av midlene?

Videre vil vi se nærmere på kjennetegn ved de *organisasjoner og grupperinger* som får støtte og hvilke aktiviteter de driver med? Både typiske norske organisasjoner, rene etniske innvandrerorganisasjoner og blandingsvarianter finnes blant de som har fått støtte fra Idébanken. Skal Idébanken fremme integrasjon er det antagelig viktig at et mangfold av organisasjoner får støtte.

En annen vinkling er å se på hvilke *tema og aktiviteter* som prosjektene handler om. Brukes midlene til aktiviteter hvor barn og unge med innvandrerbakgrunn og norske gjør noe i sammen? Eller anvendes pengene til aktiviteter som mer indirekte støtter opp om integrasjonsmålsettingene, som for eksempel informasjon og bevisstgjøring om antirasistiske problemstillinger?

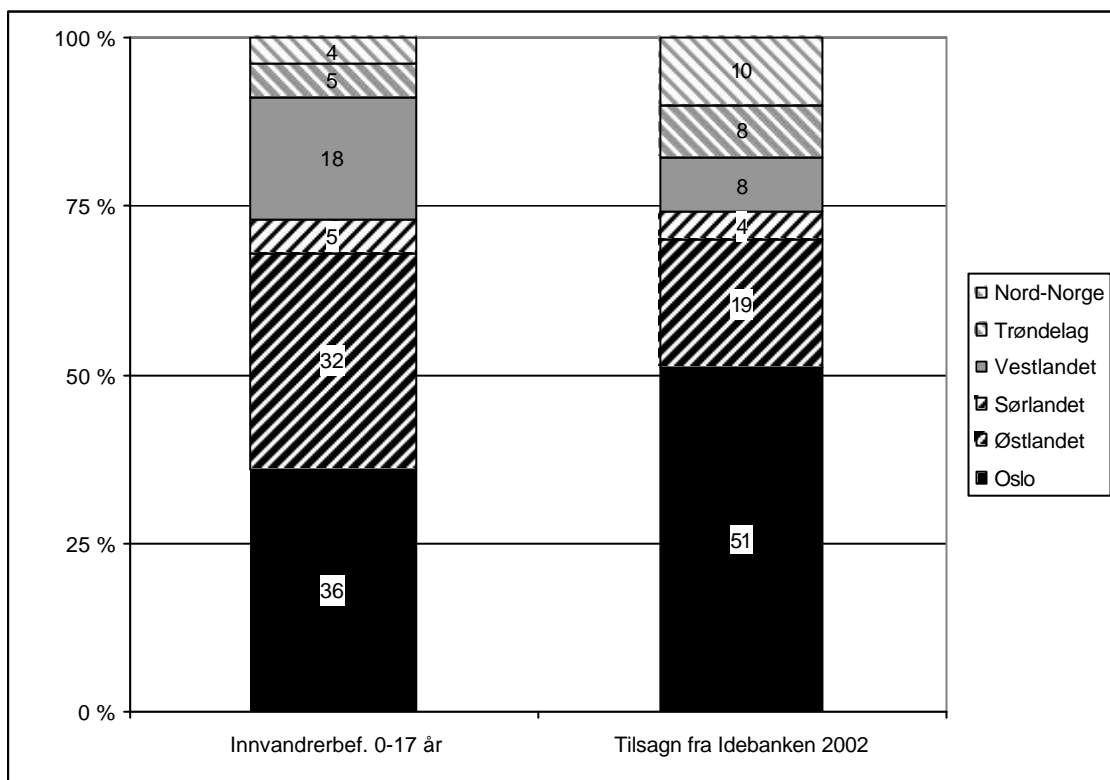
En siste innfallsvinkel er å se nærmere på i hvilken grad de aktiviteter som gjennomføres bidrar til å oppfylle de målsettingene med ordningen. Spørsmålet da er hvilke *effekter* bruken av pengene fra Idébanken gir. Hvor mye betyr pengene fra Idébanken for aktiviteten som støttes? Fører aktivitetene til at skillelinjer mellom minoritetsungdom og etnisk norsk ungdom reduseres, eller er det helt andre virkninger som er de sentrale?

Vi vil i dette kapitlet beskrive og analysere hva og hvem som får støtte, samt hvilke virkninger støtten synes å ha i forhold til målsettingen med ordningen. I fremstillingen baserer vi oss for det første på spørreskjema sendt ut til støttemottakere i 2000, 2001 og deler av 2002. For det andre benytter vi dokumentstudier. Vektleggingen her har vært på prosjektrapporter lagt ut på Internett for årene 2000 og 2001 og LNU's rapporter fra ordningen.

3.2 Tildelinger – beløp og fordelinger

I tidsrommet 1998-2002 har Idébanken delt ut vel 1,7 mill. kroner til organisasjoner og lag. Den årlige fordelingen har variert noe. De første par årene delte en ut ca. 340-350.000 kroner. I 2000 ble det delt ut 260.000 kroner, i 2001 ca. 300.000 kroner og i 2002 ca. 470.000 kroner.

Pengene har vært delt ut til organisasjoner og lag i alle landsdeler. Ser en på fordelingen de siste årene viser det seg at hovedtyngden har gått til det sentrale Østlandet. Det er her de største innvandremiljøene befinner seg. Særlig gjelder det innvandrere fra ikke-vestlige land. Innvandrerbefolkningen er definert som førstegenerasjonsinnvandrere og norskfødte med to utenlandsfødte foreldre. Ved inngangen til 2001 var 36 prosent av landets innvandrerbefolkning i aldersgruppen 0-17 år bosatt i Oslo. Med en andel på 10 prosent utgjorde Akershus fylket som hadde nest mest unge innvandrere. Ser en på hvor stor andel innvandrerne utgjør av fylkenes befolkning finner vi også store forskjeller. I hovedstaden hadde hele 26 prosent av befolkningen i aldersgruppen 0-17 år innvandrerbakgrunn. Som nummer 2 på denne lista kommer Buskerud der 8 prosent av denne aldersgruppen hadde innvandrerbakgrunn.

Figur 3.1 – Geografisk fordeling av Innvandrerbefolkning pr. 1.1.2001 sammenlignet med fordeling av Idébankmidler 2002.

I figuren over har vi sammenlignet den geografiske fordeling av innvandrerbefolkningen med den geografiske fordeling av Idébankmidler. Figuren viser at midlene er skjevt fordelt ved at ca. halvparten har blitt gitt til Oslo. Den øvrige

halvparten fordeler seg til alle landsdeler, mest til Østlandet utenfor Oslo⁷. På landsdelsnivå er imidlertid ikke fordelingen av midlene så skjev sett i forhold til fordeling av den unge innvandrerbefolkningen. Oslo har fått relativt mye sammenlignet med Østlandet for øvrig. Det henger antagelig sammen med at innvandrer miljøene i det sentrale Østlandsområdet samles i Oslo.

Et viktig skille går mellom *minoritetsorganisasjoner* og *norske organisasjoner*. Med minoritetsorganisasjoner mener vi organisasjoner som primært har et innvandrerfokus. Norske organisasjoner er de øvrige, inklusive de som både har et innvandrer og et norsk fokus, som for eksempel SOS Rasisme. I følge spørreskjemaundersøkelsen var 30 prosent av organisasjoner og grupperinger som fikk støtte minoritetsorganisasjoner.

Over tid har beløpene bevilget til minoritetsorganisasjoner gått opp og ned. De første par årene gikk anslagsvis tredjeparten av tilsagnsbeløpene til denne type organisasjoner. I 2000 gikk andelen opp til omlag halvparten, for så igjen å gå ned til ca. tredjeparten i 2001. Det siste året gikk minoritetsandelen kraftig opp. I 2002 gikk nesten 60 prosent av tilsagnsbeløpet til organisasjoner og grupperinger med minoritetsfokus.

3.3 Kjennetegn ved støttemottakerne

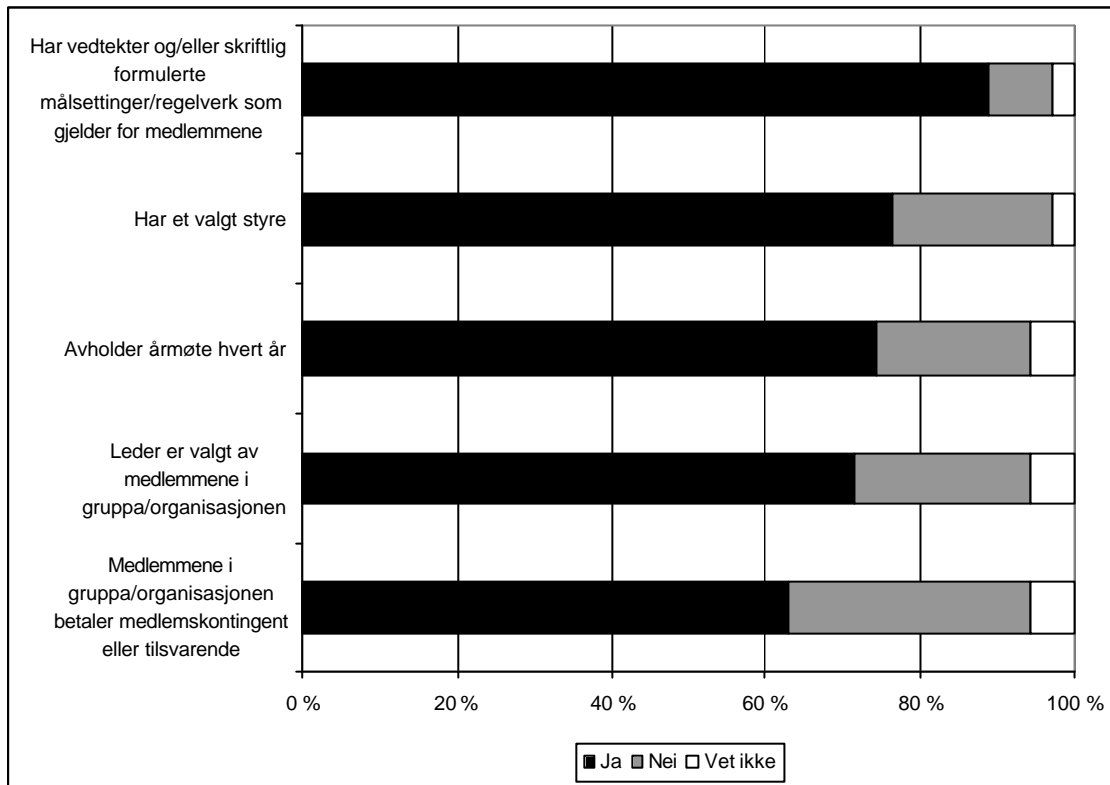
Idébanken er åpen for organisasjoner av mange slag. Ifølge spørreundersøkelsen fordelte søkerne som fikk midler seg i tre omlag like store deler. En tredel fordelte seg på organisasjoners sentralledd, en tredel på lokale eller regionale enheter som er med i organisasjoner med sentralledd, og en tredel på frittstående organisasjoner og lag.

De fleste norske, som var representert ved sentral-, regional- eller lokalledd, hadde tilknytning til en større norsk organisasjon. En god del hadde tilknytning til større utenlandske organisasjoner. Et mindre antall av de norske organisasjonene var etablert av en offentlig enhet. Hovedtyngden av minoritetsorganisasjonene kan betegnes som frittstående. Cirka halvparten pekte på at de var startet opp av en vennegjeng. En del mente at en også i dag bestod av en vennegjeng. Omlag halvparten av minoritetsorganisasjonene var organisert som eller inngikk i en stiftelse.

Hovedtyngden av de som fikk støtte, 3/5 av enhetene ble etablert før 1997. For øvrig var ca. 1/5 etablert i perioden 1997-99 og ca. 1/5 i årene 2000-2001. Av minoritetsgrupperinger var relativt sett noen flere etablert de siste årene. Det var 4 grupperinger som ble startet opp i forbindelse med at gruppa/organisasjonen fikk støtte av Idébanken. Av disse var 3 minoritetsorganisasjoner.

7 Vi så også på samlet fordeling i vårt brutto utvalg for spørreskjemaundersøkelsen, det vil si over tidsrommet 2000, 2001 og deler av 2002. Den var som følger: Oslo 59 prosent, Østlandet for øvrig 11 prosent, Sørlandet 5 prosent, Vestlandet 11 prosent, Trøndelag 8 prosent og Nord-Norge 7 prosent. Med andre ord relativt likt fordelingen i 2002.

Av de som har oppgitt antall medlemmer hadde vel 40 prosent fra 11 til 50 medlemmer. En nesten like stor andel hadde fra 75 og opp til 500 medlemmer. De resterende hadde fra 1400 til 20000 medlemmer. Den store spredningen henger blant annet sammen med at noen organisasjoner som har fått støtte til sitt sentrallidd har mange medlemmer.

Figur 3.2 – Organisasjonenes formelle organisering

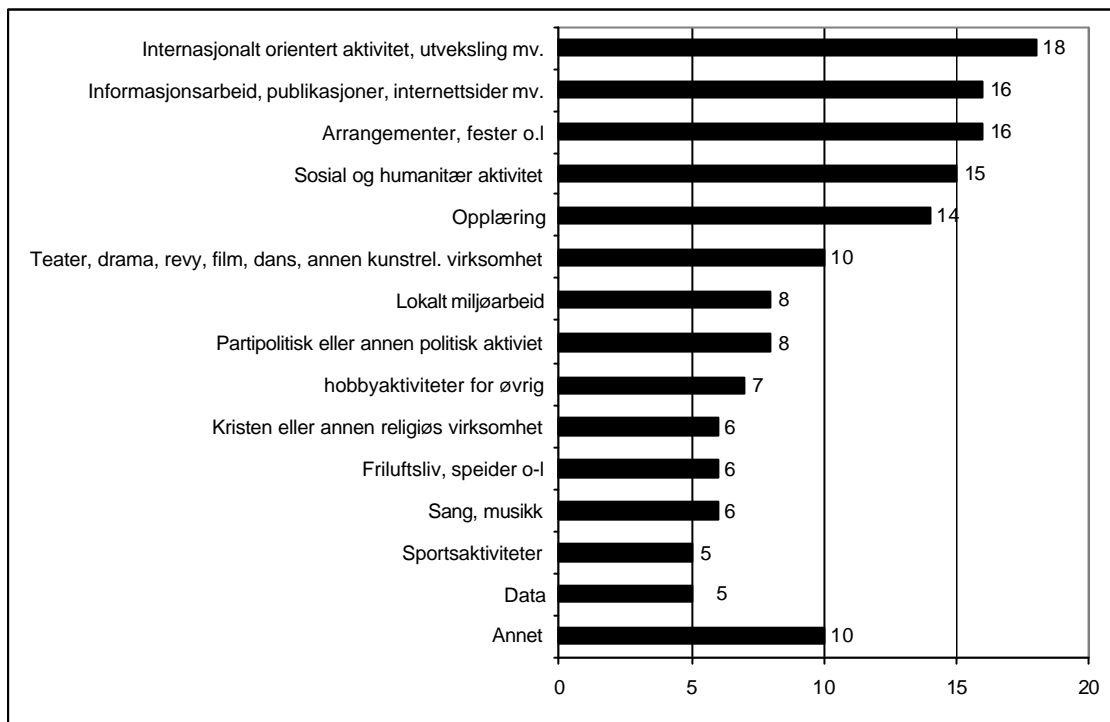
I undersøkelsen ble det også stilt spørsmål om grad av formalisering og demokratisk struktur. Hovedinntrykket er at de fleste organisasjoner og grupper som har mottatt støtte er tydelig strukturert med formelle demokratiske spilleregler. De aller fleste har vedtekter eller et regelverk som ramme for sin virksomhet. De har et styre og et årsmøte, og leder velges av medlemmene. Det en merker seg som litt spesielt, er at relativt mange av organisasjonene ikke krever medlemskontingenter av medlemmene. Sammenligner vi dette med evaluering av lokale lag som fikk støtte fra Frifond, var dette typisk for mange av de frittstående lagene⁸.

På dette punkt skiller minoritetsorganisasjonene seg fra de norske. Det er en relativt liten andel av dem som krever medlemskontingent eller tilsvarende av medlemmene. Bare 3 av 11 organisasjoner svarte positivt bekreftende på dette, 6 svarte nei, mens 2

⁸ Se Berg, Nødland og Opedal (2002), side 52.

ikke visste. I norske organisasjoner krever de fleste (19 av 24) medlemskontingent eller tilsvarende. Minoritetsorganisasjonene skiller seg antagelig til en viss grad også ut i spørsmålet om leder velges av medlemmene i organisasjonen. Her svarte 6 av 11 positivt bekreftende, 3 svarte nei, mens 2 ikke visste. Av de norske svarte igjen de fleste (19 av 24) positivt bekreftende på at medlemmene valgte sin egen leder.

De fleste organisasjonene (85 prosent) hadde aktiviteter rettet mot lokalt nivå. Hovedtyngden (79 prosent) uttrykte også at de hadde aktiviteter rettet mot det regionale og nasjonale nivået.

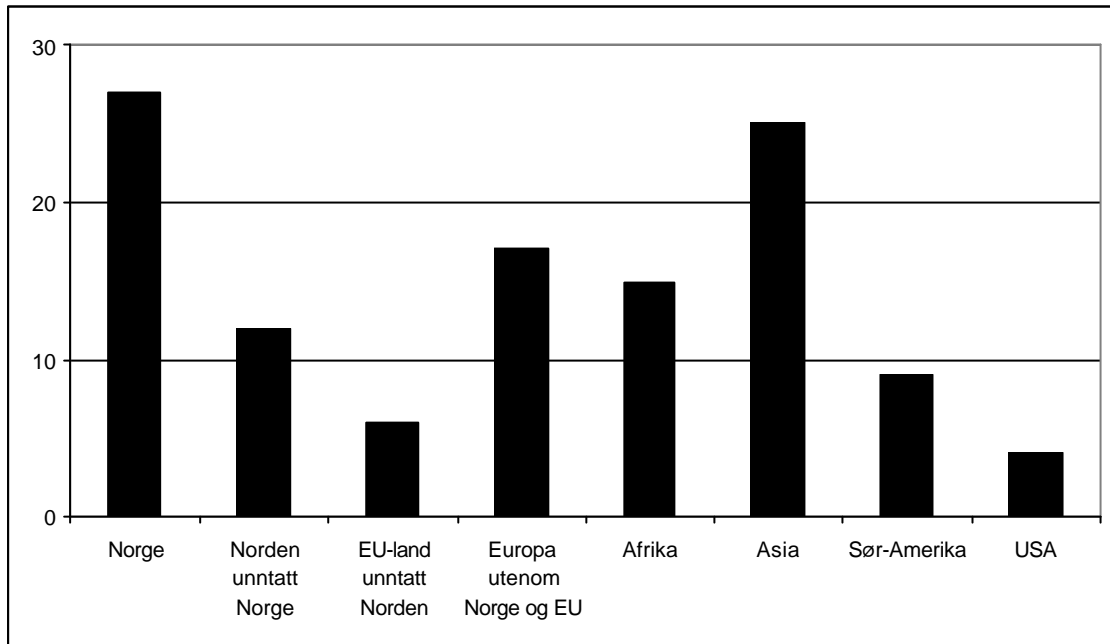

Figur 3.3 – Organisasjonenes hovedaktiviteter, antall svar

Organisasjonene som fikk støtte ble bedt om å beskrive sine hovedaktiviteter. Det som først og fremst slår en er den aktivitetsmessige bredden. Slik sett korresponderer organisasjonenes generelle aktivitetsfokus med typen aktiviteter som har fått støtte. På topp rangerer som naturlig kan være relativt generelle aktiviteter som informasjonsvirksomhet, internasjonalt arbeid, arrangementer, sosial og humanitær virksomhet og opplæring. Ulike typer av spesifikke aktiviteter som politisk aktivitet, kristen og religiøs virksomhet, sang og musikk med videre, hvor de enkelte organisasjoner har sin egenart nevnes av noe færre. På et område er andelen stor i forhold til det en kanskje kunne vente i forhold til den betydning slik aktivitet har generelt sett. Det gjelder teater, dans, drama og annen kunstnerisk aktivitet. Dette er en aktivitetsform som antagelig er sterkere fokusert i minoritetsorganisasjoner og norske organisasjoner med tverrkulturelt fokus enn i barne- og ungdomsarbeid generelt sett. På den annen side kan vekt på kulturelle uttrykksformer nettopp være en måte å

bevisstgjøre barn og unge på egen identitet og mangfoldet i kulturelle og etniske uttrykk. Et annet trekk som i særlig grad kjennetegner minoritetsorganisasjonene er at så mange, 7 av 11, oppgir at de arbeider med informasjonsarbeid, publikasjoner, internettsider med videre.

Det siste trekket vi skal se nærmere på i denne gjennomgang er hvilken nasjonal bakgrunn medlemmene har. Generelt sett er det en svært stor spredning. Ca. 40 land ble nevnt spesielt. I figuren har vi kategorisert nasjonaliteten i internasjonale regioner.

Figur 3.4 -Organisasjonsmedlemmers norske og internasjonale tilknytning, antall svar

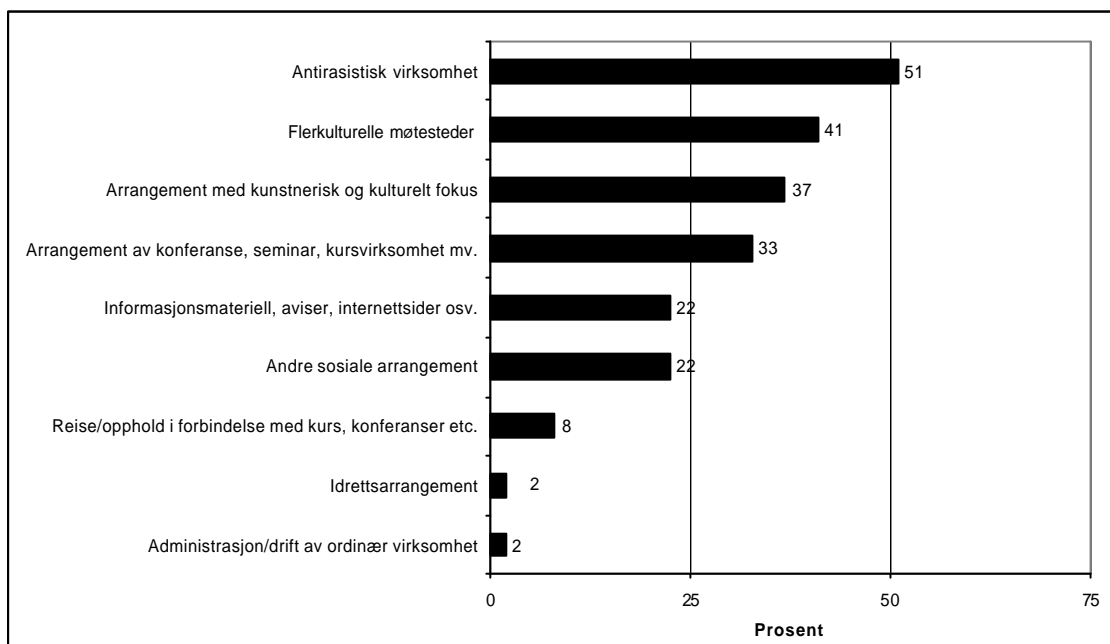
Av organisasjonene svarte 33 på dette spørsmålet. Dette vil igjen si at i de fleste organisasjonene, over 80 prosent, var norske representert. Det vil også si at enkelte organisasjoner ikke har nordmenn som medlemmer. Dette gjelder særlig rene minoritetsorganisasjoner. For øvrig registrer vi en særlig sterk asiatiske representasjon hvor hovedtyngden av innvandrerne kommer fra. Det er en viss representasjon fra de fleste større regioner. Tallene indikerer også at mange organisasjoner har medlemmer fra mange forskjellige land og kontinenter.

Sammenfatter vi kjennetegn ved de organisasjoner som har fått støtte fra Idébanken merker vi oss først og fremst at det er et stort mangfold både når det gjelder størrelse, aktiviteter og organisasjonstype. Hovedtyngden av enhetene som har fått støtte har eksistert en stund. De aller fleste har en tydelig struktur med formelle demokratiske rammer. Det er videre en stor spredning av medlemmene nasjonalitetsmessig. Minoritetsgrupperinger skiller seg på enkelte punkter ut. De fleste er frittstående grupperinger uten tilknytning til organisasjoner med sentrallidd. De er jevnt over noe yngre. Mange av dem krever ikke medlemskontingent av sine medlemmer. En god del har ikke etnisk norske som medlemmer.

3.4 Prosjektenes innhold og målgruppefokus

Det som slår en dersom en ser nærmere på de prosjekter som er blitt støttet av Idébanken i 2000 og 2001, er det store mangfoldet. Gatedans i Oslo, overraskelsesfest ved lederskifte i minoritetsorganisasjon, antirasistisk rockekonsert, innvandrerkvinnens egenutvikling, kirkespill om gatebarn er blant eksemplene.

Gjennom spørreskjemaundersøkelsen ba vi støttemottakerne om selv å beskrive kjennetegn ved de aktiviteter som fikk støtte. Det gjorde de ved å plassere prosjektene ut fra et sett kategorier utformet i spørreskjemaet. I skjemaet ble det gitt mulighet til å plassere en aktivitet under flere kategorier. Figuren under viser fordelingen av type aktiviteter ut fra andelen prosjekter som ble plassert innenfor hver kategori.

Figur 3.5 – Kategorisering av aktiviteter som fikk støtte, prosent

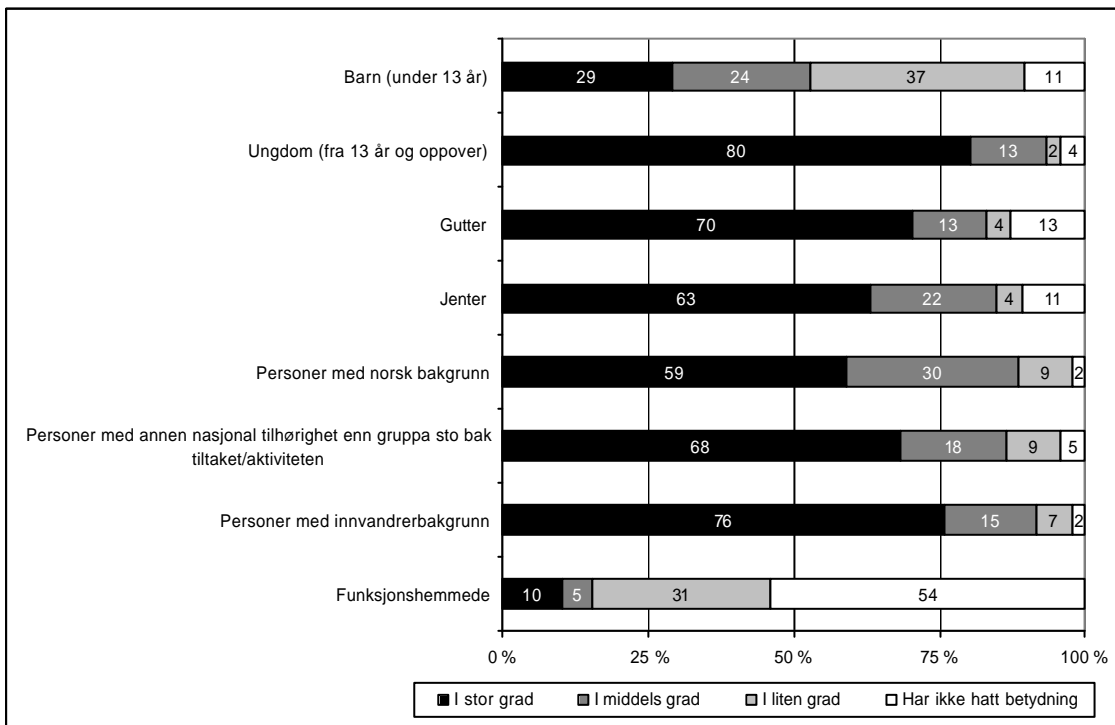
Det viktigste fellestrekket blant prosjektene er fokus på *enkeltarrangementer*. De fleste prosjektene handler om enkeltarrangementer i form av konserter, seminarer eller andre sosiale tilstøtelser. Skjemaundersøkelsen viser at nærmere tre av fire aktiviteter dreide seg om ulike enkeltarrangementer. Halvparten av disse arrangementene hadde et kunstnerisk og kulturelt fokus. En annen viktig kategori av typen enkeltarrangementer er kurser og seminarer. Av øvrige aktivitetsområder bør vi nevne produksjon av informasjonsmateriell, som for eksempel det å lage et magasin.

Antirasistisk og flerkulturell virksomhet er viktige aspekter ved Idébanken som støtteordning. Vel halvparten av aktivitetene ble betegnet som antirasistisk virksomhet og vel 40 prosent som flerkulturelle møtesteder. I stor grad er dette sammenfallende aktiviteter. Det kan en blant annet se ved at vel 40 prosent ikke var betegnet verken som

antirasistisk eller flerkulturell virksomhet. Av disse var en god del aktiviteter som fokuserer på en enkeltstående fremmedkultur mer enn på forholdet mellom kulturer.

Aktivitetsrapportene blir lagt ut på Internett. En gjennomgang av de prosjekter som her er beskrevet tyder på at de grovt sett kan plasseres inn under tre grupperinger. *Kultur og kunst* er viktige elementer i mange prosjekter. Det kan dreie seg om konserter, teaterforestillinger, akrobatikk og sjongleringsworkshop. Noen av prosjektene tar spesielt utgangspunkt i innvandrerulturene. Flere av disse adresseres primært til minoritetsgruppene selv. Disse prosjektene må slik sett i stor grad forstås som identitetsbyggende. Det er imidlertid også flere eksempler på prosjekter som søker å formidle andre kulturer inn i det norske samfunnet. Et eksempel er kulturformidling fra Gambisk ungdom i Bergen. *Politisk og verdifokuserte* prosjekter er et annet trekk. Antirasistisk virksomhet, konfliktløsning, tverrkulturell forståelse, krig mellom Etiopia og Eritrea er eksempler på temaer. Et tredje område handler om *fellesskap om aktiviteter* som dans, sjakk og kristent barnearbeid.

Til nå har vi sett på hva som kjennetegner aktiviteter som har fått støtte gjennom Idébanken. La oss skifte synsvinkel, og se på hvilke målgrupper aktiviteten er rettet mot. I spørreskjemaet ba vi respondenten vurdere i hvor stor grad aktivitetene har hatt betydning for ulike målgrupper.

Figur 3.6 - Aktivitetenes målgrupefokus

Det første vi da registrerer er at ordningen i hovedsak er rettet mot ungdom. De aller fleste prosjektene hadde *ungdom* som en sentral målgruppe. Det er videre en relativt jevn kjønnsbalanse. De fleste aktiviteter var rettet inn mot begge kjønn. For øvrig kan

en registrere at fokus på innvandrergupper er noe sterkere enn fokus på personer med norsk bakgrunn. Bare i liten grad finner en aktiviteter rettet mot funksjonshemmede.

En indikator på aktivitetenes tverrkulturelle fokus er at personer med annen nasjonal tilhørighet enn gruppa som stod bak tiltaket/aktiviteten var en viktig målgruppe. Det var i stor grad tilfelle for 68 prosent av aktivitetene. Nå kan dette både handle om aktiviteter rettet mot innvandrere og nordmenn og aktiviteter rettet mot ulike innvandrergupper.

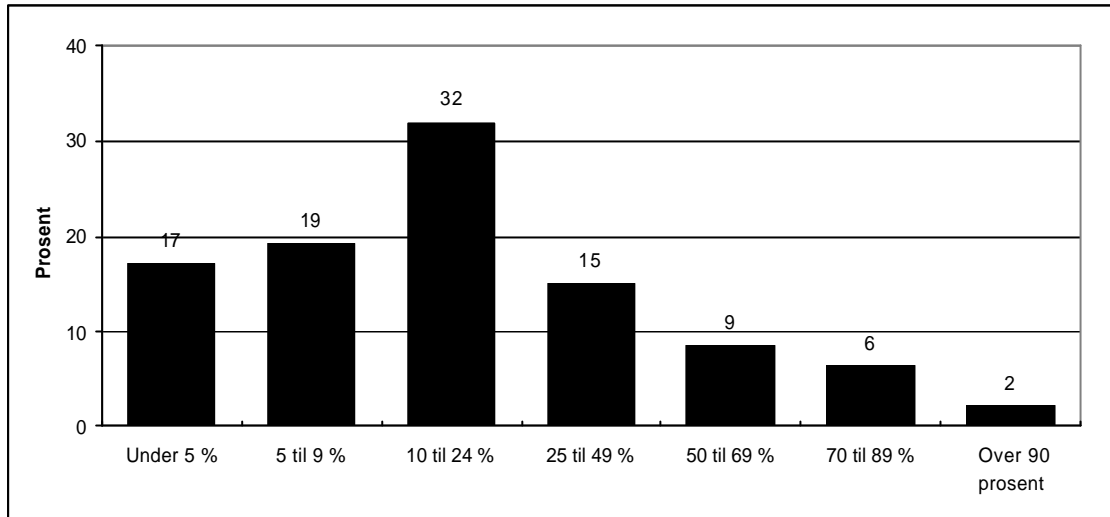
Ser en spesielt på forholdet mellom fokus på innvandrere som målgruppe kontra fokus på norske, viser det seg at 48 prosent av aktivitetene hadde et sterkt eller middels fokus på begge målgrupper samtidig. I 33 prosent av tilfellene ble det oppgitt at fokus var sterkere på innvandrere enn norske, mens en i de resterende 19 prosent fant et sterkere fokus på norske enn innvandrere. Det kan således konstateres at selv om Idébanken er rettet mot å redusere skillelinjer mellom unge med innvandrerbakgrunn og de med norsk bakgrunn, skjer det i rundt halvparten av tilfellene at den ene kategorien har et sterkere fokus enn den andre. Dette mønsteret vil vi kommentere på to måter. På den ene side kan det godt være at tiltak rettet mot en relativt homogen gruppe kan være virkningsfullt for å oppnå det endelige utviklingsmål med ordningen om reduserte skiller mellom ulike etniske grupper. Økt kunnskap og bevisstgjøring om hva problemene består i vil kunne bidra til bedre kontakt og utvikling av relasjoner mellom ulike grupper på sikt. På den annen side er det slik at til syvende og sist må kontakt mellom ulike etniske grupperinger leves ut i praksis dersom barrierer mellom gruppene skal kunne senkes eller fjernes.

3.5 Effekter av støtten

I dette avsnittet vil vi se nærmere på effekter av støtten og i hvilken grad den bidrar til å fylle målsetningene med ordningen.

Det første vi da skal se på er hvilken betydning støtten har. Da vil vi begynne med å referere fra en gjennomgang av oversikten for alle de år Idébanken har fungert. Tilsagnsbeløpene har variert fra 1.000 kroner og opp til 30.000 kroner. De fleste tilsagn har vært i intervallet 5-10.000 kroner. Til sammen har det vært gitt nærmere 190 tilsagn i løpet av de fem år ordningen har fungert. Gjennomsnittlig tilsagnsbeløp har vært vel 9.000 kroner.

Fungerer støtten som en tilleggsfinansiering eller er den avgjørende for at aktiviteten i det hele tatt skal bli gjennomført?

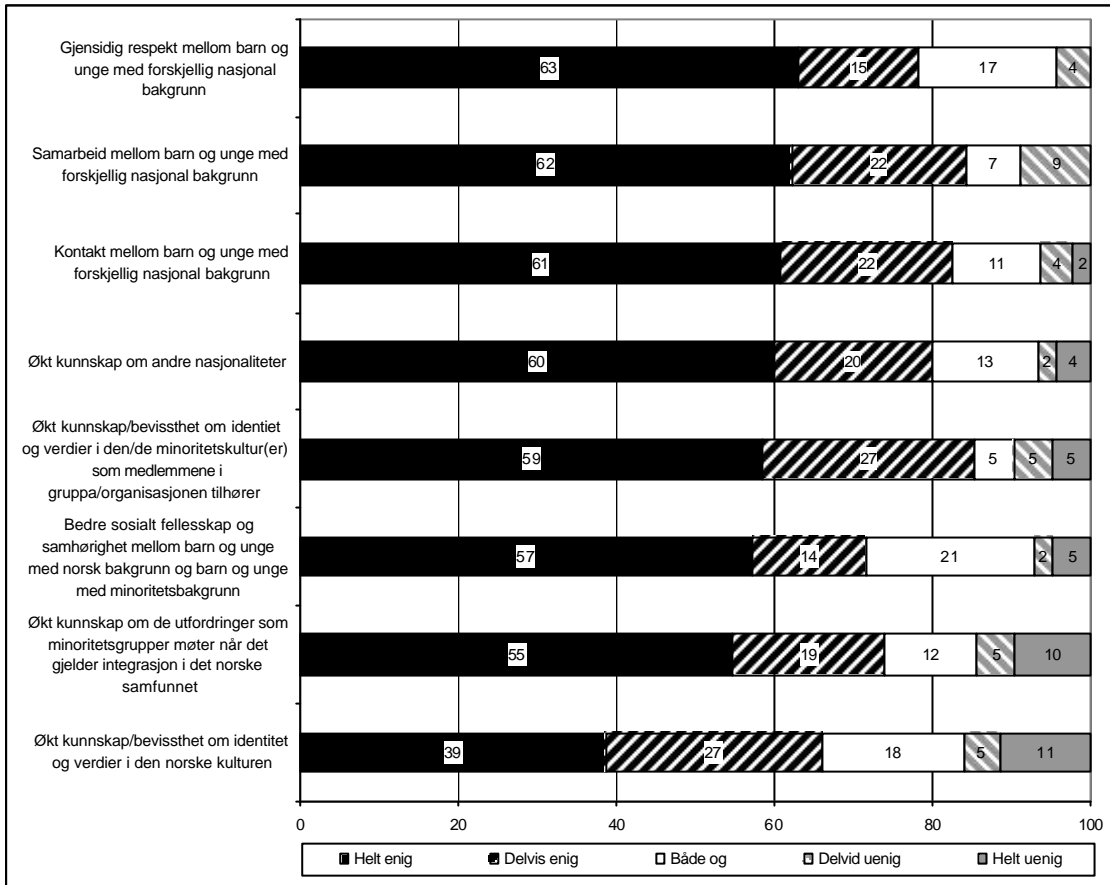

Figur 3.7 - Andelen støtten fra Idébanken utgjør av de samlede utgiftene til aktiviteten.

Vi ba i spørreundersøkelsen organisasjonene vurdere bidraget til de ulike aktivitetene de har mottatt støtte til fra Idébanken opp mot de samlede utgiftene til aktiviteten.

Som vi har gjort rede for tidligere varierer organisasjonene som har mottatt støtte både i størrelse og formalisering. Dette vil trolig påvirke betydningen støtten har for gjennomføringen av aktiviteten. Samlet ser vi av figur 3.7 at støtten utgjør mer enn 50 prosent av de samlede utgiftene for 17 prosent av aktivitetene og mindre enn 10 prosent av utgiftene for 36 prosent av aktivitetene. For hele 68 prosent utgjør støtten under 25 prosent av aktivitetens utgifter.

Samlet viser dette at det er en relativt stor spredning. For en del aktiviteter utgjør støtten så vidt mye at den trolig har relativt stor betydning for gjennomføring av aktiviteten, mens støtten i andre sammenhenger trolig fungerer mer symbolsk. Dersom vi ser litt nærmere på resultatene ut fra type organisasjon kan vi spore trekk av at midlene utgjør en større del av aktivitetens utgifter for minoritetsorganisasjoner enn for organisasjoner uten et spesifikt minoritetsfokus. Imidlertid er det blant de norske organisasjonene vi finner de fire aktivitetene som har mottatt høyest andel støtte (over 70 prosent finansieringsandel) i forhold til utgiftene ved aktiviteten.

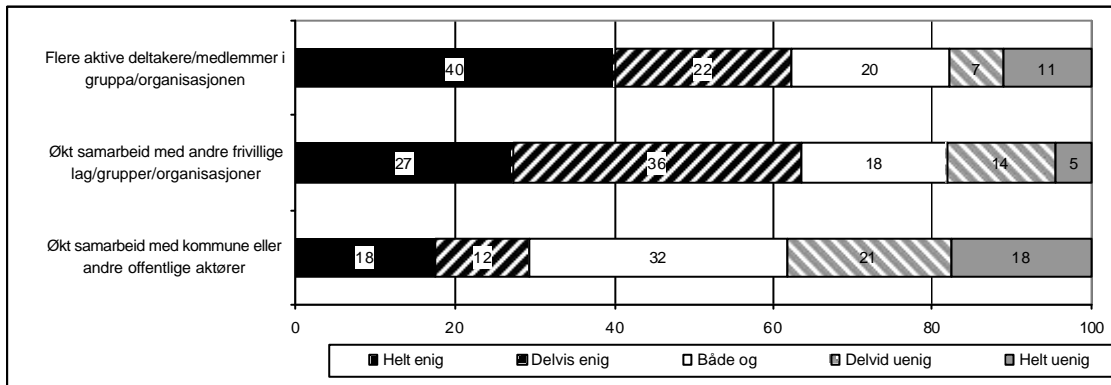
Figur 3.8 - Tverrkulturelle effekter av aktiviteter støttet av Idébanken

I aktivitetsskjemaet ba vi organisasjonene vurdere hvor enige eller uenige de var i forhold til ulike påstander. Figur 3.4 over gir en oversikt over respondentenes svar knyttet til ulike påstander rundt det som er hovedmålsettingen med støtteordningen: å stimulere til tiltak som kan redusere skillene mellom norsk ungdom og minoritetsungdom. Hovedmønsteret er de samme for de fleste påstandene. Vi registrerer at 55-63 prosent i de fleste tilfeller sier seg helt enig i at aktiviteten har bidratt til respekt, kontakt, samarbeid, kunnskap og innsikt i forholdet mellom ulike nasjonaliteter. Tar vi også med de som er delvis enig i dette øker prosentene til 71-86 prosent. De resterende sier både-og eller at de er uenig. Enkelt sagt kan en her konkludere med for omlag 3/5 av aktivitetene støttet av Idébanken er det all grunn til å være fornøyd. For 1/5 av aktivitetene har resultatet slik støttmottakerne selv vurderer det, ikke vært godt nok.

Et unntak fra hovedmønsteret gjelder kunnskap, bevissthet om identitet og verdier i den norske kulturen. Dette har fått et klart lavere fokus. Det finnes imidlertid også indikasjoner på en annen type forskjell som går på ulikheter mellom norske organisasjoner og minoritetsorganisasjoner. Minoritetsorganisasjonene har i mindre grad enn de norske registrert positive effekter knyttet til dimensjonen relasjoner mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn. For 5 av 12 aktiviteter sier organisasjonene seg helt enig i at aktiviteten har skapt kontakt mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn. I 4 av 12 tilfeller sier de at aktiviteten har bidratt til gjensidig respekt mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn. I 3 av 11

tilfeller mener de at en har fått økt kunnskap om andre nasjonaliteter. Når det gjelder det spørsmål som mest direkte går på målsettingene med ordningen ”Bedre sosialt fellesskap og samhørighet mellom barn og unge med norsk bakgrunn og barn og unge med minoritetsbakgrunn” er svarfordelingen blant minoritetsorganisasjonene som følger: 2 sier seg helt enig, 2 svarer delvis enig, 6 sier både-og , og 2 vet ikke. Disse svarene er antagelig uttrykk for en og samme sak, at minoritetsorganisasjoners aktiviteter i stor grad er internt fokusert mer enn mot relasjonene til personer av norsk etnisk bakgrunn.

De øvrige organisasjonene hadde et klarere fokus enn minoritetsorganisasjonene på å søke kontakt på tvers. Nå kan det hevdes å være naturlig at norske organisasjoner uten spesifikt minoritetsfokus søker kontakt på tvers når de søker om penger fra Idébanken. Når en for omlag 70 prosent av aktivitetene i regi av organisasjoner vi har kategorisert som norske sier seg helt enig i at aktiviteten har styrket respekt og kunnskap for og kontakt med barn og unge fra andre nasjonaliteter, så er dette slik sett som det ”bør” være sett på bakgrunn av intensjonen med denne støtteordningene. Prosenten burde kanskje vært enda høyere? For 10 av 32 aktiviteter sier organisasjonene seg ikke helt enig i at aktiviteten har skapt bedre sosialt fellesskap og samhørighet mellom barn og unge med norsk bakgrunn og barn og unge med minoritetsbakgrunn. Svarene på dette spørsmålet fordeler seg blant disse 10 som følger:: 4 stk svarer delvis enig, 3 sier både-og, 1 svarer delvis uenig og 2 er helt uenig. I dette ligger at en god del av aktivitetene i regi av norske organisasjoner mer går på kunnskap og holdninger i forhold til andre kulturer enn på direkte samvær med unge fra minoritetsgrupperinger.

Figur 3.9 - Effekter på medlemsrekruttering og samarbeid mellom organisasjoner.

I spørreskjemaet formulerte vi en konkret påstand om hvorvidt aktivitetene bidrar til organisasjonssamarbeid og medlemsrekruttering. Spørsmål om Idébanken har bidratt til økt samarbeid med andre frivillige grupper, lag eller organisasjoner er vist i mellomste søyle i figuren over. En del av respondentene, 27 prosent, er enige i denne påstanden, men enda flere, 36 prosent, uttrykker delvis enighet. Dette kan tolkes slik at noen av aktivitetene vurderes å fungere positivt for møter og samarbeid mellom ulike frivillige lag og organisasjoner, men at dette ikke nødvendigvis er primærfokuset for aktivitetene som det søkes støtte til.

Når vi videre ser på støtteordningens bidrag til organisasjonsbygging i form av hvordan aktivitetene bidrar til flere aktive deltakere eller medlemmer i gruppa eller organisasjonen, viser resultatene at 40 prosent er helt enig i at aktiviteten bidrar til dette.

Blant minoritetsorganisasjonene er dette spesielt fremtredende. I 8 av 13 tilfeller sa organisasjonen seg enig i at aktiviteten hadde hatt en rekrutterende effekt.

Mønsteret som trer fram er med andre ord at Idébanken på det generelle plan i relativt betydelig grad bidrar til å styrke multietniske relasjoner og kunnskap om minoriteters bakgrunn og situasjon. Et flertall av informantene vurderer videre aktivitetene slik at de i overveiende grad virker positivt inn på relasjonen mellom norsk ungdom og minoritetsungdom. Det kan imidlertid synes som om aktiviteter i regi av minoritetsorganisasjoner i større grad er internfokusert og mindre grad er rettet mot aktiviteter hvor innvandrerungdom og norske møtes. Minoritetsorganisasjonene anser dessuten i større grad at aktiviteten har fungert rekrutterende til egen virksomhet. Dette er forhold som trekker i samme retning. Generelt sett bidrar ordningen minst på følgende felter: konkret samarbeid mellom organisasjoner, flere medlemmer eller aktive deltakere i organisasjonen og samarbeid med offentlige instanser.

4 Forvaltningsmessige forhold

4.1 Innledning

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) har ansvar for forvaltning av Idébanken. LNU hadde som tidligere nevnt selv en sentral rolle når det gjaldt å etablere Idébanken som permanent ordning etter at tiltaket ble lansert som et prosjekt i forbindelse med rasismekampanjen for noen år tilbake. Paraplyorganisasjonen tok initiativ, sendte søknader til offentlige instanser, og fikk penger til en videreføring. LNU hadde en todelt ambisjon med dette. En ønsket både å gi støtte til lag og organisasjoner som hadde gode prosjekter, og en ønsket å utvikle det flerkulturelle arbeidet i LNU.

De to områdene er integrert både praktisk-administrativt og ved utvikling av nettverk mot det flerkulturelle området. LNU satte av en stillingsressurs til flerkulturelt arbeid. Den ble dels finansiert gjennom Idébanken, dels av LNU selv. Til stillingen ble det både knyttet saksbehandler- og informasjonsoppgaver for prosjekter, og ansvar for generelle utviklingsoppgaver på det flerkulturelle området.

Idébanken har slik det uttrykkes fra LNU spilt en rolle i utvikling av paraplyens arbeid med flerkulturelle spørsmål. I 1998 da støtteordningen startet opp var dette den eneste ordningen flerkulturelle organisasjoner kunne få støtte fra. Det hadde sammenheng med at andre støtteordninger forutsatte mange medlemmer, mange lokallag og betaling av kontingent. Idébanken ble for mange av de flerkulturelle organisasjonene en inngangsport til LNU. I et notat skrevet i august 2000, hvor LNU vurderer erfaringer med Idébanken de første årene pekes det på at de flerkulturelle organisasjonene tok kontakt med LNU og bruker LNU på mange flere måter enn bare det å søke om støtte. Det kan også se ut til at Idébanken ble en viktig inngangsport for LNU selv inn i det tverrkulturelle feltet. I notatet fra LNU har vi hentet følgende sitat: *”Svært mange av de ansatte har fått merke at vi har kommet inn i en ny flerkulturell verden – dette er nok en ny opplevelse for LNU”*.

Idébanken fører til at LNU stadig får kontakt med nye flerkulturelle organisasjoner. Det fremheves i en samtale at det er bra å ha noe å tilby når en møter ulike organisasjoner. Ting glir over i hverandre. LNUs arbeid med søknadsbehandling og prosjektstøtte fra Idébanken og det generelle flerkulturelle arbeidet synes å ha gjensidige koblinger.

LNU har etter hvert hatt mange forskjellige aktiviteter på det flerkulturelle feltet. I 2000 drev en et flerkulturelt ungdomsforum som var en møteplass mellom minoritetsorganisasjoner og andre organisasjoner. På grunn av synkende oppslutning ble dette forumet erstattet av en permanent minoritetspolitisk arbeidsgruppe. Denne har blant annet jobbet med innspill til regjeringens handlingsplan mot rasisme, deltakelse på

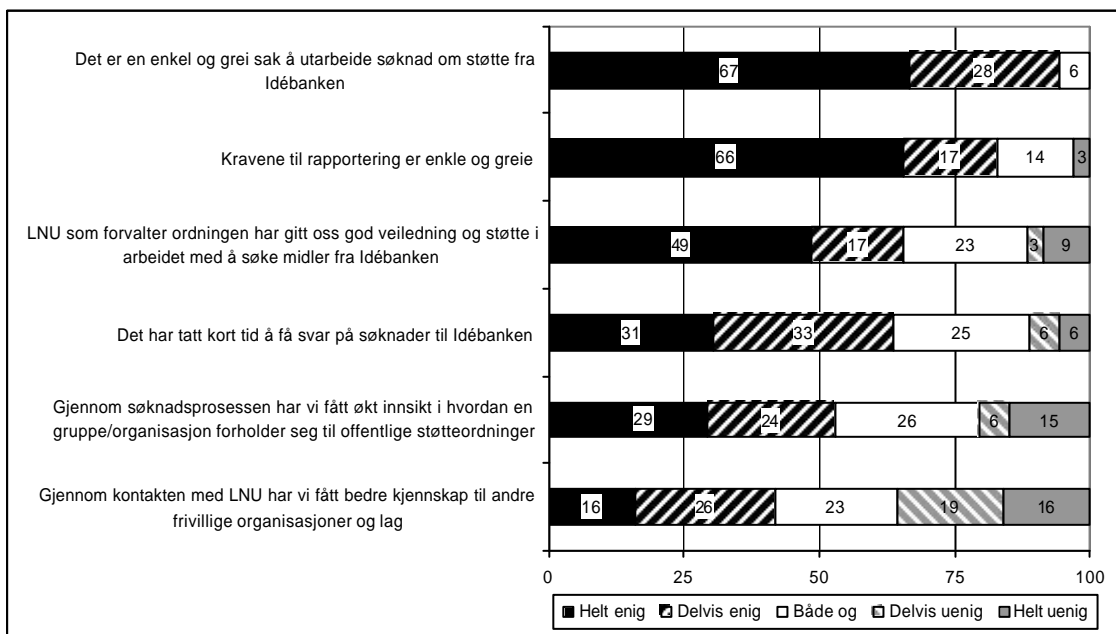
internasjonale konferanser og omarbeiding av LNU-paraplyens vedtekter for å senke terskelen for fullt medlemskap for minoritetsorganisasjoner. Organisasjonen har stått for arrangementer som minoritetsungdomsseminar og en konferanse kalt ”Innenfor-utenfor”. Interessant er det også å merke at LNU har skiftet navn siden Idébanken ble startet opp. Den gang var navnet ”Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner”. Nå er det ”Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner”. I dag er flere minoritetsorganisasjoner observatørmedlemmer i organisasjonen.

Vi skal i dette kapitlet se nærmere på forvaltningsaspekter ved Idébanken som støtteordning. I den sammenheng vil vi også drøfte hvilket samspill en finner i forhold til flerkulturelle feltet generelt sett. Spesielt vil da ta for oss minoritetsorganisasjoner, som har fått et særskilt fokus.

To år etter Idébanken ble startet opp ble Frifond etablert. Denne statlige støtteordningen tar sikte på å styrke lokalt frivillig virke blant barn og unge. Frifond er ikke knyttet opp til noe spesifikt formål slik som Idébanken. Det finnes grenseflater og felles trekk ved de to ordningene. Det vil vi også se nærmere på i dette kapitlet.

4.2 Forvaltningseffekter generelt

I dette avsnittet vil vi se nærmere på forvaltningen av Idébanken gjennom svarene organisasjonene har gitt i undersøkelsen.

Figur 4.1 - Forvaltningsmessige og organisatoriske sider ved Idébanken som støtteordning.

Idébanken skal, slik LNU vektlegger det, være en *lavterskel* ordning. Dette anses ikke minst å være viktig i forhold til minoritetsorganisasjoner. I lavterskelperspektivet ligger for det første enkle søknads- og rapporteringsrutiner. Det opereres ikke med noe eget skjema. Søknaden behøver ikke å være komplisert. Søkerne bes om å gjøre rede for formål, sted, antall deltakere, tidspunkt, samt søknadsbeløp med budsjett. Det skal rapporteres fra prosjektene på et enkelt skjema innen tre måneder etter at aktiviteten er avsluttet. Hensikten med rapporteringen er å samle informasjon og spre erfaringer. Som vist i figuren foran mener de aller fleste av organisasjonene at det er en enkel og grei sak å utarbeide søknad om støtte fra Idébanken. Dette tyder på at LNU har funnet fram til en søknadsprosedyre som oppfattes som enkel å forholde seg til for organisasjonene. En måte å forenkle søknaden om støtte ytterligere kan være å gjøre det mulig å søke via internett. Dette kom fram som ønske i ett av intervjuene. Det ble her vist til Frifonds søknadsprosedyre som eksempel. Når det gjelder tilbakemelding til LNU om hvordan aktiviteten har vært gjennomført oppfattes også her kravene i det store og hele som enkle og greie å forholde seg til.

For det andre er det lagt opp til *rask saksbehandling*. Det skal være kort vei fra idé til handling. Det er løpende søknadsfrister og det indikeres en behandlingstid på 14 dager. Innenfor ordningen blir det lagt vekt på at organisasjonene skal kunne sende inn fortløpende søknader om støtte og få svar raskt. Organisasjonenes vurderinger av hvor lang tid det har tatt å få svar på søknadene er noe blandet. Omlag 1/3 sier seg helt enig og 1/3 seg delvis enig i at det har tatt kort tid. Mange svarer både-og. Et fåtall er uenig i påstanden. Av minoritetsorganisasjonene er 5 av 11 enige i at saksbehandlingstiden er kort, mens 5 svarer både-og. Til dette punktet må det knyttes en kommentar som går på tidspunktet for tildeling av midler. Tidspunktet når LNU har fått midler til Idébanken fra det offentlige har variert fra mars som det tidligste (2002) til august som det seneste (2000). Sen bevilgning har ført til at organisasjoner som har søkt om støtte i første halvår ofte har måtte vente lenge på svar fordi pengene ikke var bevilget, uten av LNU kan lastes for dette.

For det tredje er *veiledning av søkerorganisasjoner* som har behov for det, et viktig element i Idébanken. Fra LNU og myndighetenes side legges det stor vekt på at ordningen skal fungere positivt i forhold til det å innlemme flerkulturelle initiativ og aktiviteter i organisasjonslivet og gi veiledning og støtte. Særlig tenkes det da på minoritetsorganisasjoner som ikke i samme grad som norske har erfaring med søknader overfor forvaltningsinstitusjoner. Respondentene ble bedt om å si sin mening om LNU hadde gitt god veiledning og støtte i arbeidet med å søke midler fra Idébanken. Svarene her tyder på at LNU har lykket rimelig godt med dette. Ca. 2/3 av organisasjonene var helt eller delvis enig i dette. Bare 1 av 11 minoritetsorganisasjoner uttrykte direkte misnøye med LNUs veiledningsrolle. Av de øvrige 10 som svarte på spørsmålet fordelte seg med 4 på helt enig, 2 var delvis enig og 4 uttrykte et både-og.

Vi ba videre informantene vurdere enighet eller uenighet med påstanden: Gjennom søknadsprosessen har vi fått økt innsikt i hvordan en gruppe/organisasjon forholder seg til *offentlige støtteordninger*. Her svarer i overkant av halvparten av organisasjonene at de er helt eller delvis enig i at støtteprosessen har bidratt til dette. Blant minoritetsorganisasjonene var 5 helt eller delvis enig i dette. Igjen uttrykker flere av minoritetsorganisasjonene (5 av 11) en form for usikkerhet i forhold til Idébankens

bidrag ved at de svarer både og. En kan diskutere hvordan dette skal tolkes. Fra LNU side blir det påpekt at de legger stor vekt på veiledning i søknadsskriving og informerer særlig minoritetsorganisasjonene om enkelte andre støtteordninger som LNU forvalter, som for eksempel Frifond og Ungdomsbevilgningen Nord-Sør. LNU ser det imidlertid ikke som sin rolle å gi generell veiledning om andre støtteordninger, slik som storbybevilgningen og kommunal støtte. Usikkerheten i forhold til Idébankens bidrag kan også ligge i at det å skaffe seg midler kan oppleves vanskelig for barn og unge, og Idébanken som en forholdsvis enkel og lavterskel støtteordning gir ikke alle svarene i så måte.

I tråd med det over, legges det også vekt på at kontakten som organisasjonene får med LNU gjennom å søke Idébanken om støtte, også skal bidra til at organisasjonene får bedre kjennskap til *andre frivillige organisasjoner*. I overkant av 40 prosent av organisasjonene svarer i større og mindre grad bekræftende på at dette er tilfelle. Likevel svarer 35 prosent at de er delvis eller helt uenig i at de gjennom kontakt med LNU har fått bedre kjennskap til andre frivillige organisasjoner og lag. Igjen ser vi samme trekk som for påstanden over. Kun 1 av de 11 organisasjonene som uttrykker uenighet med påstanden er minoritetsorganisasjoner. Også her har mange av minoritetsorganisasjonene (6 stk) valgt å krysse av for kategorien både - og.

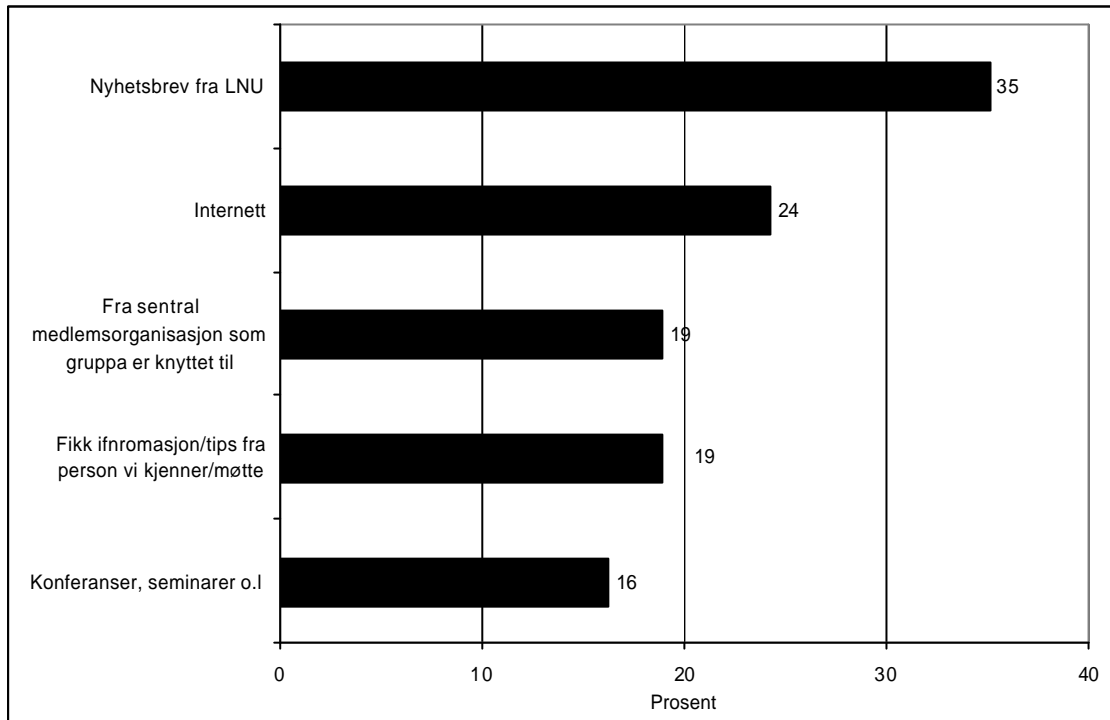
Sammenfatter vi ovenstående ser det ut til at LNU har fått til å forvalte Idébanken som en lavterskelordning. Majoriteten er rimelig godt fornøyd. Det uttrykkes lite direkte misnøye med organisasjonens forvaltning. Derimot synes de generelle læringseffektene i forhold til offentlige støtteordninger å være mindre enn det en kanskje kunne forvente. I mindre grad har organisasjonene gjennom ordningen kommet i kontakt med andre frivillige organisasjoner. Når det gjelder minoritetsorganisasjonene, ser de ut til å være rimelig bra fornøyd med det forvaltningsmessige. Riktignok svarer mange både-og på flere av spørsmålene, og det kan være litt vanskelig å fortolke. En mulighet er at forventningene er større enn det som tilbys gjennom støtteordningen. En annen at det faktisk er krevende for unge minoritetsorganisasjoner å tilpasse seg et forvaltningssystem, selv når dette forutsettes å ha en aktivt støttende rolle.

4.3 Informasjon og idéspredning

Et av formålene med Idébanken er som navnet tilsier å spre idéer. LNU har ivarettatt ansvaret for denne idéspredningen på tre måter. For det første har en laget et hefte (LNU, 2000) hvor Idébanken presenteres. Dette gjøres på en leseverdig måte med hovedvekt på å beskrive de gode eksemplene. I heftet finner en ti forskjellige eksempler beskrevet. Hovedvekten legges på presentasjon av aktiviteter i grupper og organisasjoner med minoritetsbakgrunn, men også prosjekter hvor norske aktører er initiativtakere omtales. Oversikter over de prosjekter som fikk støtte i 1998 og 1999 gis også i heftet. For det andre er det laget egne internettsider (www.lnu.no under nasjonale støtteordninger) for ordningen hvor formål, retningslinjer og beskrivelse av søknads- og rapporteringsprosedyrer fremkommer. På internettsidene er det også lagt rapporter for

de aktiviteter som fikk støtte i årene 2000 og 2001. For det tredje informeres det om ordningen gjennom nyhetsbrev/mailer og på seminarer.

Vi har ikke spurt direkte hvor den enkelte har fått idéen fra, men har sett på hvor de som fikk støtte først fikk kjennskap til muligheten om å søke. Hvilken rolle har LNU i dette? Det ble gitt mulighet å krysse av for flere alternativer.

Figur 4.2 - Organisasjonenes svar på hvordan de først fikk kjennskap til muligheten om å søke støtte gjennom Idébanken (i prosent).

Størst andel av organisasjonene svarer at de fikk vite om muligheten til å søke om støtte fra Idébanken gjennom paraplyorganisasjonen som forvalter ordningen, LNU. 35 prosent krysset av for at de fikk vite om ordningen gjennom nyhetsbrev fra LNU. Videre svarer nærmere fjerdeparten av organisasjonene at de fikk kjennskap til ordningen via Internett hvor også LNU må antas å være den sentrale informasjonskilden. Videre svarer cirka 16 prosent av organisasjonene at de fikk kjennskap til ordningen på en konferanse, seminar eller lignende. Også her vil antagelig LNU ha hatt en sentral rolle. Omlag en femtepart har krysset av for at de fikk vite om muligheten til å søke Idébanken om støtte gjennom sentral medlemsorganisasjon som gruppa er knyttet til, og omlag en femtepart har fått informasjon/tips fra en person en kjente eller møtte. Dette siste er en indikasjon om at det også spres informasjon om ordningen gjennom uformelle kanaler. Her er det liten forskjell i svarene fra minoritetsorganisasjoner i forhold til andre organisasjoner bortsett fra at kun en av minoritetsorganisasjonene har fått kjennskap til ordningen gjennom konferanse, seminarer og lignende. Dessuten har ingen av disse fått vite om støtteordningen

gjennom noen sentral medlemsorganisasjon. Sammenfatter vi dette mønsteret ser det ut til at LNU har en helt sentral rolle i markedsføring og informasjon om Idébanken.

En indikasjon på hvordan idéer spres via Idébanken får en ved å se på sammensetningen av prosjektporteføljen over tid. Ved gjennomlesning av hvilke prosjekter som har fått støtte fra oppstart i 1998 og frem til 2001 får vi inntrykk av at det ble lagt en innholdsmessig mal de første årene som i stor grad har vært fulgt seinere. Mange enkeltarrangementer, noen fellesaktiviteter og møtesteder på tvers av kulturer, konferanser og informasjonsvirksomhet har hele tiden vært sentrale aktiviteter. Innholdsmessig har kultur, dans og drama sammen med ideologiske og verdifokuserte tema som rasisme og tverrkulturell kommunikasjon, vært viktige tema. Noen organisasjoner har gått igjen i søkermassen, slik som enkelte minoritetsorganisasjoner som Afrikan Youth of Norway og VietNor Inforsenter, og noen norske som SOS Rasisme, Juvente og Norsk Misjonsforbunds Ungdom. En registrerer imidlertid også nykommere, noe som også skulle indikere at kjennskap til støtteordningen spres til nye miljøer.

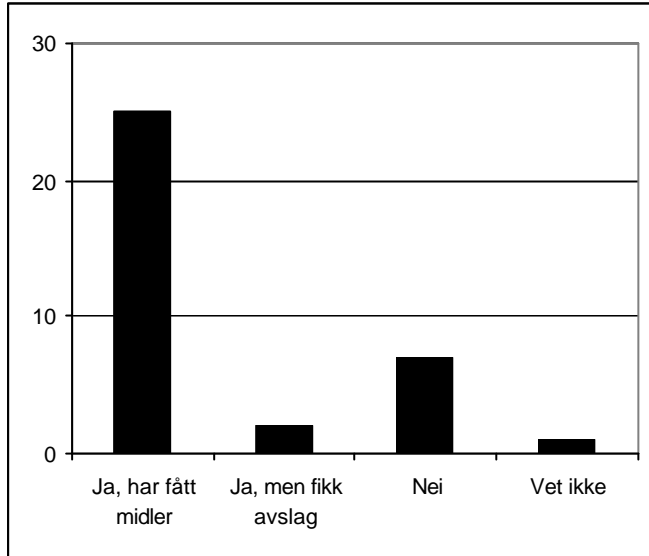
Sammenfatter vi dette, kan en si at LNU i tråd med intensjonen fungerer som en hovedinformasjonskanal om Idébanken. Innholdsmessig synes ordningen i stor grad tidlig å ha funnet en form og et fokus som har vedvart over tid. Nye grupperinger kommer også til. Disse forhold kan betraktes som indikasjoner på at det skjer en viss spredning av idéer ut fra Idébanken. Hvilken betydning dette har for strategier og tverrkulturell virksomhet i de mellomstore og større barne – og ungdomsmiljøer og organisasjoner, kan vi på denne bakgrunn ikke si noe om.

4.4 Overlapping mellom Idébanken og Frifond

Idébanken og Frifond er begge støtteordninger som er rettet inn mot aktiviteter blant barn og unge. Videre gir begge ordninger støtte til aktiviteter, det vil si Frifond gir utelukkende til lokale grupper og lag, men det gjennom Idébanken også kan gis støtte til regionale eller sentrale organisasjonsledd. Idébanken er en prosjektstøtteordning, mens det i Frifond i prinsippet kan gis midler til de fleste formål, inklusive driftsstøtte. Frifond består av flere tildelingskanaler. Den del av Frifond som er mest relevant å trekke inn her er Frifond barn og unge, en tildelingskanal administrert av LNU. Dette er en ordning for lokallag som driver virksomhet blant barn og unge (unntatt musikk og teater), og som er frittstående, det vil si som ikke har tilknytning til noen landsdekkende organisasjon. I praksis har også denne del av Frifond elementer av prosjektstøtte i seg i den forstand at lagene søker om midler til definerte formål. Når vi i denne evalueringen stiller spørsmål ved i hvilken grad disse ordningene overlapper, oppfatter vi imidlertid kjernes spørsmålet å være i hvilken grad de dekker de samme problemstillinger og behov.

En måte å se på dette på, er å analysere graden av overlapping med hensyn til mottatte tilskudd. I hvilken grad får organisasjoner og grupperinger støtte både fra Frifond og Idébanken. I spørreskjema til sentralleddet i de organisasjoner som hadde fått støtte til sine lokallag gjennom Frifond la vi inn et spørsmål om de hadde fått støtte fra Idébanken. Bare en niendepart av organisasjonene svarte positivt bekreftende på dette.

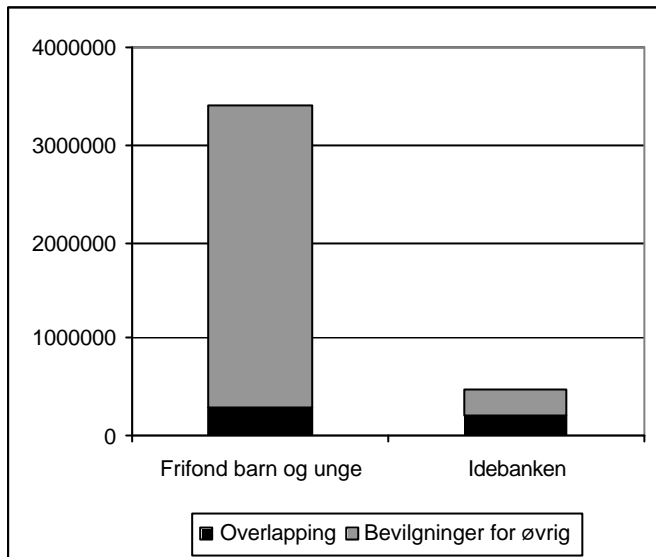
En nesten like stor andel visste ikke, mens de aller fleste organisasjonen svarte negativt bekreftende på spørsmålet. Dette bekrefter det inntrykk vi har fått ved å lese gjennom listene over hvilke organisasjoner som har fått støtte fra Idébanken i perioden 1998-2002. Det er relativt få av de større landsdekkende organisasjonene som finnes på listene.

Figur 4.3 - Har organisasjonen søkt om og fått penger fra Frifond?

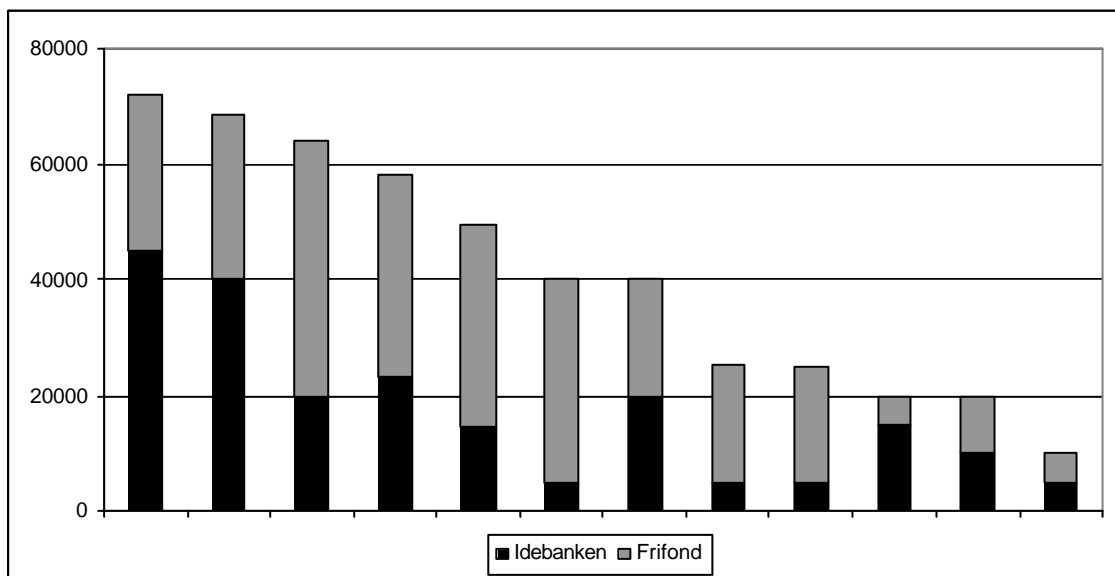
På spørreskjema til de som hadde fått støtte fra Idébanken stilte vi tilsvarende spørsmål om Frifond. Det viste seg da at de aller fleste hadde hørt om Frifond. På spørsmål om de også hadde søkt om penger fra Frifond viste det seg at mer enn 3 av 4 hadde søkt. De aller fleste hadde også fått midler.

En annen måte å se på forholdet mellom de to støtteordningene er å se nærmere på i hvilken grad ordningene overlapper målt i kroner ved at samme grupperinger får penger begge steder. Det har vi gjort ved å sammenligne lister for bevilgninger i 2002 for Idébanken med bevilgninger som er gitt via støtteordningen Frifond barn og unge.

Figur 4.4 - Beløp hvor organisasjoner har fått støtte både fra Idébanken og Frifond barn og unge, 2002.

Vi finner da en stor grad av overlapping mellom disse to ordningene. Omlag 45 prosent av totalrammen fra Idébanken dette året, nesten 210.000 kroner, ble delt ut til lag som også fikk penger fra Frifond barn og unge. Overlappingen er trolig enda større i det at en del lag har fått støtte fra Frifond via sentralledet i sin organisasjon. Disse tildelingene har vi ikke oversikt over. For eksempel kan det gjelde lokale grupper fra SOS rasisme. Den samme gruppen av lag fikk godt og vel 280.000 kroner fra Frifond barn og unge. Det utgjorde 8 prosent av tildelte midler fra denne ordningen.

Figur 4.5 - Organisasjoner som i 2002 fikk støtte både fra Idébanken og Frifond, beløp

De organisasjoner som får støtte fra begge ordninger i 2002 er bare minoritetsorganisasjoner og grupperinger med et klart flerkulturelt fokus. Figuren over

gir en oversikt over de organisasjonene som har fått støtte fra begge ordninger. Vi ser her at 7 av dem har fått 40.000 kroner eller mer. De som har fått aller mest har fått ca. 60-70.000 kroner. De som imidlertid har fått mest har fått flere tilskudd fra begge ordninger. Antallet tilskudd fra de to ordningene samlet varierer mellom 2 og opp til 11. Fra Idébanken var det 5 organisasjoner som fikk fra 2 til 5 tilskudd i løpet av året.

Fra LNU er det gitt uttrykk for at en overfor noen lag har anbefalt og koblet finansiering fra de to støtte ordningene. Det store antallet tilskudd fra Idébanken og Frifond til enkelte minoritetsorganisasjoner må også sees på bakgrunn av forhistorien knyttet til forvaltning av Frifond⁹. På bakgrunn av at minoritetsorganisasjonene var små og hadde en struktur som ikke samsvarte med de krav som stiltes for å få statlig driftsstøtte fra fordelingsutvalget knyttet til Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA), hadde LNU forsøkt seg med spesielt tilpassede kriterier for disse organisasjonene. De skulle kunne søke om 25.000 kroner pr søknad og få midler inntil tre ganger i året, dvs. til sammen 75.000 kroner. Departementet ønsket imidlertid ikke at LNU skulle drive en slik positiv diskriminering av minoritetsorganisasjoner. Disse kunne heller få midler fra Idébanken noe LNU sa seg enig i.

Vi konstaterer således at det er en betydelig overlappning i økonomisk forstand mellom de to ordningene. Særlig gjelder det støtte til minoritetsorganisasjoner.

Et annet forhold som også bør vurderes er i hvilken grad ordningene overlapper i formål. Nå ligger det ikke i Frifondordningen målsettinger eller forutsetninger om at spørsmål knyttet til innvandrerbefolkningen og integrasjon mellom etniske grupper skal ha noen spesiell prioritet. Det gis heller ikke indikasjoner på at sentralledet i barne- og ungdomsorganisasjonene har tenkt i den retning når de har gitt støtte til spesielle formål og aktiviteter.

Nå må en regne med at noe av aktiviteten blant lokallag som har fått støtte av Frifond, også har hatt betydning for innvandrerungdom. Det finnes fem forskjellige kanaler som Frifondpenger deles ut gjennom. Vi stilte i en spørreskjemaundersøkelse spørsmål om i hvilken grad aktiviteten som Frifondmidlene bringer med seg har kommet ulike grupper i lokalmiljøet til gode. Det viste seg at andelen lag som mente at Frifond hadde stor betydning for ulike minoritetsgrupper varierte mellom 6 prosent og 23 prosent for de ulike ordningene. Den høyeste andelen (23 prosent) ble registrert innen Frifond barn og unge, hvor vi som angitt over fant en sterk overlappning med Idébanken. Lavest var andelen lag med innvandrere (6 prosent) blant frittstående lag i musikkområdet. For de tre øvrige kanalene som omfattet medlemmer som var med i lokallag med tilknytning til landsdekkende organisasjoner, samt frittstående lokallag innen amatørteaterområdet, var prosenten lag med medlemmer av innvandrerbakgrunn henholdsvis 20 prosent for organisasjoner som fikk midler direkte fra LNU, 14 prosent for Amatørteaterbevegelsen og 9 prosent for lag knyttet til landsdekkende musikkorganisasjoner. Nå kan en i følge Frifondevalueringen anta at hovedtyngden av lokallag, anslagsvis 70-75 prosent, er med

9 En mer utdypende beskrivelse er gitt i evalueringsrapport om Frifond av Berg, Nødland og Opedal (2002), side 118.

i landsdekkende organisasjoner, mens de øvrige er frittstående. Ut fra denne fordelingen kombinert med prosentene gjengitt foran, og ut fra antagelser om fordeling av lokallag mellom de ulike kategoriene (LNU, musikk og teater), kan vi som et grovt overslag anta at Frifond har stor betydning for personer med minoritetsbakgrunn blant 15 prosent av lagene som fikk støtte fra ordningen¹⁰.

Sammenfatter vi dette ser vi for det første at Idébanken og Frifond overlapper i økonomisk forstand ved at en del organisasjoner, i hovedsak med minoritetspreg, får støtte fra begge ordninger. De to støtteordningene er forskjellige i det at Idébanken sikter mot et spesielt formål, nemlig å styrke arbeid blant unge med innvandrerbakgrunn og deres forhold til barn og unge av etnisk norsk avstamning. Frifond er en generell støtteordning uten spesifikke prioriteringer på sektor, målgruppe eller verdier. Siden Frifond som støtteordning er rettet mot hele bredden av frivillig barne- og ungdomsarbeid, viser det seg imidlertid at også unge med innvandrerbakgrunn i noen grad nyter godt av denne ordningen.

4.5 Minoritetsorganisasjonene

Som et ledd i evalueringen foretok vi en del intervjuer med minoritetsorganisasjoner. Med minoritetsorganisasjoner forstår vi ganske enkelt organisasjoner som er etablert av og for personer med minoritetsbakgrunn. I årsmelding for 2001 trekkes disse organisasjonene frem spesielt i et eget delmål: *"Behovet for å finansiere minoritetsorganisasjoner i en oppstartfase"*. Vi vil i dette avsnittet se nærmere på disse organisasjonene spesielt. Vi vil se på hvilke utviklingsprosesser og utfordringer de kjennetegnes ved. Videre hvordan LNU som en støtteorganisasjon bidrar i disse organisasjonenes utvikling.

I et hefte hvor Idébanken og prosjekter som er støttet gjennom Idébanken er presentert, finner vi flere slike eksempler på organisasjoner og grupper dannet av minoriteter:

- VietNor Info Senter. Et infosenter som ble startet opp i 1997 med en person som drivkraft. Organisasjonen skulle gi barn og unge med vietnamesisk bakgrunn ulike aktiviteter. Senteret ga også råd og veiledning innen helse- og sosialspørsmål. En hadde som mål å utvikle organisasjonen til en landsdekkende medlemsorganisasjon. Senere har denne organisasjonen fått økonomiske problemer og eksisterer ikke i dag.

¹⁰ I Frifondevalueringen spurte vi om hva slag medlemmer lokallagene hadde, blant annet om de hadde medlemmer av innvandrerbakgrunn. Dette varierte også mellom de ulike ordningene. Ut fra en tilsvarende måte å regne på som indikert over for målgruppefokus, finner vi da som et grovt estimat at 20-25 prosent av lokallagene som driver frivillig virke blant barn og unge har innvandrere som medlemmer.

- Afrikan Youth in Norway er en frivillig organisasjon med tilbud for ungdom med afrikansk bakgrunn. Organisasjonen fokuserer på identitet, ressurser og forebygging. Organisasjonen legger blant annet vekt på musikk og språk.
- Oslo City Fotball Club. Starten skjedde fordi mange barn og ungdom med minoritetsbakgrunn ikke følte de fikk innpass i norske idrettslag. En arbeider ut fra at fotball kan være et redskap mot vold og rasisme. Blant annet står en som arrangør av "Fargerik fotballturnering".
- Queendom Productions. En gruppe av svarte kvinner som laget show med fokus på folks fordommer og stereotypier om svarte mennesker.

Som eksemplene over viser finnes det egentlig to typer av minoritetsorganisasjoner. For det første det en kanskje kunne kalle "*rene minoritetsorganisasjoner*". Deres fokus er primært på den eller de minoritetsgrupper de representerer. Målet er å fremme gruppe-medlemmenes identitet og utviklingsmuligheter. For det andre har en "*aktivitetsfokusede minoritetsgrupperinger*". Deres fokus er primært på spesielle aktivitetsområder hvor de ønsker å gjøre noe, fotball, teater, musikk med videre, og ikke på definerte etniske kategorier.

Vi vil i det følgende se nærmere på noen av de utfordringer som den førstnevnte gruppen, de rene minoritetsorganisasjonene står overfor. Gjennomgangen baserer seg på intervjuer med tre av de minoritetsorganisasjonene som antagelig har kommet lengst i sin utvikling av organisasjonen.

Oppstart av en slik organisasjon kan sikkert skje på flere måter. En typisk måte, kanskje det som oftest skjer, er at en person eller en liten gjeng av personer, venner eller bekjente, setter i gang noe. De begynner med en idé eller visjon som de gjerne vil gjøre noe med.

- Vi var en gjeng som studerte. Så at antallet studenter fra vårt land gikk ned.
- Det begynte med at tre jenter kom sammen. Grunnla organisasjonen. Fikk ikke kjempesupport. Alle var sjokka – 3 jenter.
- Organisasjonen ble startet etter initiativ fra enkeltperson. Så at foreldre og andre bar på mye frustrasjon knyttet til det å ha denne typen etnisk bakgrunn i Norge.

Den første utfordring minoritetsorganisasjoner står overfor er å *skape interesse* hos den gruppen mennesker en ønsker å ha med. Det kan skje på ulike måter. En organisasjon begynte med å lage internettside. Mye av poenget er nok likevel de *aktiviteter* en kan tilby. En organisasjon driver med leksehjelp, musikk og dans, leirer og temadiskusjoner. "Ungdom er ikke interessert i å møte og bygge organisasjonen. De er interessert i aktivitet". En organisasjon arrangerer seminarer, kulturarrangementer, kurs i multimedia, utgir blad og tar opp problemer som ungdommen møter i forhold til foreldre og samfunnet.

Aktiviteter er som regel inngangsporten for å fange interesse. LNU og Idébankens bidrag i å skape interesse ligger primært i støtte aktiviteter som unge fra den aktuelle gruppen inviteres til å delta i. En organisasjon tok relativt tidlig kontakt med LNU, og ble med på et seminar om rasespørsmål og diskriminering. Søkte så om og fikk støtte til

å arrangere en lanseringsfest. Det var veldig viktig å få det til og samlingen ble en suksess. En annen organisasjon fikk støtte av Idébanken til seminar om det tema som var basis for oppstart av organisasjonen.

Å skape interesse for en ny minoritetsgruppe går imidlertid ikke bare på aktiviteter, men på *identitet og samhörighet*. Et vesentlig element her går på innvandrerdømmens stilling som ”nye” nordmenn. Det er som en informant påpekte det, de som ”lever integrasjonen”. De er samtidig preget av den norske kulturen og innvandrerulturen. De er gjennom å leve i det norske samfunnet, gå på norsk skole og kunne det norske språket, preget av det norske. De er gjennom foreldre og hjem preget av kultur og skikker i det land de kommer fra. I dette ligger at de har en særegen identitet, som mange av dem er opptatt av å ta vare på. ”Minoritetsungdom trenger positive rollemodeller”.

Det er ikke nødvendigvis slik at unge mennesker med samme nasjonalitet har en sterk felles nasjonalitetsfølelse. Det etniske mangfold i kanskje de fleste nasjoner, i hvert fall i den tredje verden, er langt større enn det vi kjenner fra vår norske sammenheng. Det finnes eksempelvis mange forskjellige etniske grupper fra Tyrkia. En organisasjon som Afrikan Youth in Norway med fokus på hele Afrika, særlig sør for Sahara, vil i prinsippet favne et mange ganger større etnisk mangfold, enn om en opprettet en ungdomsorganisasjon for alle Europas nasjoner.

En informant pekte på at hun nesten ikke kjente noen med tilsvarende bakgrunn før hun begynte i den aktuelle organisasjonen. Det vises til at målet er å lage et miljø for den aktuelle etniske gruppen og at det er skapt ”masse bånd og er mer åpent på arrangementer”. Ved å komme sammen møter de unge likesinnede som i hverdagen møter mange av de samme problemer og utfordringer. Et av målene er at ungdommen skal kunne snakke åpent om ting ”tar for eksempel opp temaer som kulturkollisjoner og jente-gutte roller”.

Som referert fra spørreskjemaundersøkelsen er informasjonsvirksomhet et annet område som vektlegges av mange minoritetsorganisasjoner. Den informasjon en mottar kan være et viktig element i identitetsbildet. Massemedia generelt er ifølge en informant opptatt av det negative og de ekstreme tilfellene. Det kan føre til et negativt selvilde. Informasjonsvirksomhet handler dels om Internett, men også om arbeid med utgivelse av magasiner. I et blad kan en ta opp temaene og sette lys på problemområder. Samtidig kan en gi bilde av hvordan det er å tilhøre den etniske gruppen i Norge. LNU har også gitt støtte til denne type aktivitet.

Den andre utfordring for minoritetsorganisasjoner, som vi vil drøfte, handler om *økonomi og ressurser*. En frivillig organisasjon har behov for penger selv om den er frivillig basert. Det kreves midler til dekning av driftskostnader, til å betale for lokaler, strøm, kontorutstyr, telefon, porto med videre. Behovet for lønnede sekretariatsfunksjoner og andre overhead-funksjoner (f.eks. arkiv- og regnskapssystemer) blir også mer påtrengende etter hvert som en organisasjon vokser og rutiner og strukturer må utvikles.

I tillegg kommer utfordringer med å finansiere organisasjonenes aktiviteter for medlemmer og publikum. Leie av lokaler kan bli dyrt. I noen tilfeller kan en basere seg

på inngangspenger. I tilknytning til arrangementer kan det være risikofylt utelukkende å basere leien på inngangspenger, dersom det kommer mindre enn forutsatt. Men både minoritetsorganisasjoner og andre organisasjoner, grupper og lag vil gjerne ha behov for en grunnfinansiering for å gjennomføre enkelte tiltak. Her møter minoritetsorganisasjoner for barn og unge et ekstra problem, nemlig at mange, både medlemmer og de som "normalt" vil være støttespillere - voksne med tilsvarende minoritetsbakgrunn, hører til grupper med gjennomgående dårligere økonomi enn kjernen av støttespillere til de fleste andre frivillige organisasjoner. Her kan det riktignok være forskjeller mellom ulike minoritetsgrupperinger. En av organisasjonene vi snakket med hadde mottatt støtte i form av lokaler og utstyr fra en annen organisasjon tilhørende samme etniske gruppe. En annen hadde fått en god del oppbacking fra sin bydel.

LNUs bidrag gjennom Idébanken er primært knyttet til prosjekter og aktiviteter. Det er vanskelig å få penger til å dekke administrasjon og generell drift. Når det gjelder Frifond, peker en av informantene også på at det er lettere å få penger til aktiviteter enn praktiske utgifter. LNU peker på at en kobler de to ordningene ved at flerkulturelle tiltak finansieres av Idébanken og aktiviteter med lokalt fokus støttes av Frifond. Som vi så i forrige avsnitt gjøres slike koblinger i særlig grad for minoritetsorganisasjoner. Vårt inntrykk fra samtaler med informanter fra minoritetsorganisasjonene var at de hadde vansker med å skille mellom de to ordningene. LNU stiller ikke krav til egenfinansiering, men fordelingsutvalget ser det som positivt dersom organisasjonene kan stille med noe i egenandel. En har imidlertid på grunn av mange søknader og begrenset med midler til utdeling ofte bevilget mindre beløp enn søknadssummen for å kunne støtte flere. Dermed har mange organisasjoner måttet finne andre finansieringskilder eller kutte på budsjettene, noe som kan oppleves problematisk.

En informant sier: "Frivillighet er å drive prosjekt. Det vi gjør er ikke frivillighet. Penger jeg tjener går til reiser". Et hovedproblem som uttrykkes ved dette utsagnet er mangelen på grunnfinansiering for å drive generell administrasjon. Når informanten må ta penger fra egne lommer for å reise på organisasjonens vegne oppleves dette å være på grensen av hva som bør være frivillighet.

Noen organisasjoner har fått midler fra Barne- og familiedepartementets tilskuddsordning *Ungdomstiltak i større bysamfunn*. Ifølge LNU er dette antagelig ikke så mange. Storbymidler har gjerne et for krisebetont fokus. Det handler om behov for akutt jobbing. "For å søke om storbymidler bør en helst ha skikkelige forvaltningssystemer", sier en minoritetsinformant. Det er bydelenes egne prosjekter og de store organisasjonene (Røde Kors) som får støtte, mener to av informantene. LNU har også bidratt til å "åpne" opp for minoritetsorganisasjoner i andre støtteordninger som "Ung i Europa" og "Nord-sør midler".

Det generelle hovedproblem er det samme i de fleste støtteordninger. Det handler om prosjekt- og aktivitetsstøtte. Problemet slik de tre minoritetsorganisasjoner vi snakket med så på det, var mangel på økonomisk grunnfinansiering i form av driftsstøtte eller lignende. En slik finansiering kunne gjort det mulig for organisasjonene å ha en administrasjon med sekretariatsfunksjoner for å koordinere aktiviteter og det organisasjonsbyggende arbeidet.

Dette fører oss over i en tredje hovedutfordring. De aller fleste av de større norske barne- og ungdomsorganisasjoner mottar sentral støtte fra staten gjennom Fordelingsutvalget under Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA), som igjen er tilknyttet Barne- og familiedepartementet. Minoritetsorganisasjoner har imidlertid store problemer med å møte de krav som her stilles. Deres problemer er av strukturell karakter nærmere bestemt handler det om organisasjonenes *størrelse og demokratiske former*.

Størrelse handler om medlemstall og antall lokale lag. Når det gjelder antall medlemmer, viser det seg for det første at unge fra enkelte land helst ikke vil registrere seg formelt. Det kan ha med det å gjøre at foreldrene ikke ønsker de skal være med i en slik sammenslutning, eller i hvert fall ikke være registrert som medlemmer, kanskje fordi noen av dem har flyktningsbakgrunn. Videre finner en unge som ikke er opptatt av medlemskap, i hvert fall ikke hvis det koster noe. De vil ha aktiviteter, men er ikke opptatt av organisasjonsbygging. En av organisasjonene hadde ikke medlemskontingenter, nærmest av prinsipp. Motivet var å nå langt ut.

Endelig er det også slik at det er store forskjeller mellom land med hensyn til i hvilken grad de har tradisjoner og kultur for et demokratisk og frivillig basert organisasjonsliv. I land som for eksempel har vært preget av langvarig krig vil dette i seg selv være et problem. Når det gjelder antall lag kan det være en begrensning at antallet steder med unge mennesker med en spesiell minoritetstilhørighet er begrenset. Også her kan kulturelle forhold spille inn. I informasjonsbrosjyren om Idébanken fortelles det således om negative reaksjoner i det vietnamesiske miljøet da en presenterte idéen om VietNor som en landsdekkende organisasjon. En assosierte begrepet ”lokallag” med det å være underordnet. Det ville ikke selvstendige lag og foreninger være med på.

Måten styringsstrukturene er organisert på kan også variere sammenlignet med det ”typisk norske”. Karakteristisk for alle de tre vi snakket med var at lederskap syntes å bli oppfattet som en kollektiv sak knyttet til en ledergruppe mer enn en tradisjonell hierarkisk struktur. En informant pekte på at han ble valgt til leder. Nå er han koordinator. Lederrollen bytter de på. Fra en annen organisasjon ble det pekt på at de delte på lederansvaret. I en tredje overtok en ny person som leder. Vedkommende ble ikke valgt, men det var ikke andre kandidater. I denne er ledertam og et ungdomsråd viktige aktører. Ungdommene forslår aktiviteter. Lederteamet finner ut hvordan i samarbeid med ungdomsrådet. En ville ikke bruke begreper som styre og årsmøte. En har samlinger. På en samling ser en på erfaringer fra foregående år og bestemmer seg aktiviteter i det inneværende år. Det utarbeides imidlertid en årsrapport hvor regnskap legges ved. I det at minoritetsorganisasjonene velger å organisere styringsstrukturene noe annerledes behøver ikke å ligge at slike organisasjoner er mindre demokratiske enn norske. Forskjellene er antageligvis til dels kulturelt betinget. Uformell autoritetsutøvelse og legitimitet kombinert med konsensusdannelse som styringsprinsipper må antas å være mer nærliggende for mange innvandrergupper enn

en ledelsestenkning definert ut fra formelle mål- og beslutningsstrukturer slik vi finner det i mange norske organisasjoner¹¹.

LNU har vært opptatt også av bistå organisasjonene med strukturelle og demokratiske aspekter. Et viktig tiltak har vært den minoritetspolitiske arbeidsgruppen, et annet å gi minoritetsorganisasjoner observatørstatus i LNU. En organisasjon peker således på at LNU har gitt drahjelp i startfasen. Det gjelder alt fra penger til rådgivning med hensyn til organisering.

Vi registrerer nå samtidig at to av organisasjonene er opptatt av å tilpasse seg det ”norske systemet” med sikte på medlemskap i LNU og å bli berettiget til driftsstøtte fra staten. En organisasjon som til nå ikke har medlemskontingent vurderer nå å innføre det. En annen organisasjon har nylig gjennomført formelle valg og jobber med å etablere lokallag. Muligheten for å få statlig driftsstøtte er også større fordi myndighetene har vedtatt et nytt regelverk for støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner. I disse reglene har en lempet på kravene til antall medlemmer, antall lag og geografisk fordeling av lag. En har også åpnet for en i sterkere grad anvendelse av skjønn i vurdering av om organisasjoner tilfredsstillende kriterier for å få midler.

En fjerde og siste utfordring vi skal nevne handler om *integrasjonsaktiviteter* mellom innvandrere og etniske norske. Det er jo her Idébankens fokus ligger, ikke på minoritetsorganisasjoner i seg selv. Gjennom spørreskjemaundersøkelsen fremgikk det at minoritetsorganisasjoner har et primærfokus på det organisasjonsinterne. De ”rene” minoritetsorganisasjonene som vi her har drøftet fokuserer på at de primært er til for sine medlemmer, ikke for etniske norske. Samtidig møter de forventninger og interesse for at de som organisasjon skal integrere seg i det norske samfunnet. Dette kan til dels være problematisk. Ikke fordi at en er uenig i målet om integrasjon, men fordi at det kan være krevende å delta i denne type prosesser, og fordi integrasjonsmålsetting hviler på bestemte forutsetninger for de grupper som deltar.

Problemet ligger for det første i at ved integrasjonstiltak er det en stor fordel om den organisasjon eller gruppe som tar initiativ til slike prosesser har et klart fundament i form av egen identitet, menneskelige ressurser og et sterkt organisasjonsapparat. Det er nettopp i denne utviklingsprosessen mange minoritetsorganisasjoner står. De er i ferd med å utvikle et organisasjonsfundament. De jobber for å utvikle en klar identitet med flere aktive medlemmer. En minoritetsorganisasjon som fikk støtte til feiring av en nasjonal ungdomsdag mente at dette for så vidt kunne vært et utgangspunkt for et integreringsprosjekt mot det norske, men en måtte først skape en viss rutine over det. Det er lettere å lage integreringsprosjekter andre veien, mente informanten, fra norske organisasjoner mot unge med innvandrerbakgrunn.

¹¹ At uformelle styringsprinsipper kan ligge til grunn for ledelsen av mange ”norske” organisasjoner til tross for at de formelle demokratiske strukturer er på plass, er også en del av dette bildet.

For det andre finnes det få ”oppegående” minoritetsorganisasjoner med etnisk fokus. De som finnes møter derfor stor ”etterspørsel om samarbeid og deltakelse” fra organisasjoner og offentlige aktører i det ”norske” organisasjonssamfunnet. Noen få ressurspersoner er gjerne sentrale i minoritetsorganisasjonene. De har ikke økonomi til å ha lønnede sekretariatsfunksjoner, og presset kan dermed bli stort på sentrale nøkkelpersoner om å delta på arrangementer med integrasjonsfokus.

Spørreskjemaundersøkelsen viste at minoritetsorganisasjonene i mindre grad samarbeidet med andre frivillige norske organisasjoner i tilknytning til Idébanken. Vår intervjurunde indikerer heller ikke at det finner sted en utstrakt kontakt mellom minoritetsorganisasjoner og norske barne- og ungdomsorganisasjoner. Dette er likevel et tankekors, om ikke annet så ut fra et læringsperspektiv. En skulle tro at norske barne- og ungdomsorganisasjoner sitter på mest generell kompetanse på det å drive aktiviteter for barn og unge i det norske samfunnet. Det synes imidlertid som at minoritetsorganisasjonene ser det som tilstrekkelig det de oppnår via LNU og gjennom minoritetspolitisk arbeidsgruppe. Her skal det samtidig påpekes at minoritetspolitisk arbeidsgruppe også har representanter fra noen norske organisasjoner, blant annet Juvente, Ungdommens Sjakkforbund og Norges Bygdeungdomslag. Noen impulser fra det ”norske” organisasjonslivet fås slik sett også i den sammenhengen.

Som sammenfatning ser vi at minoritetsorganisasjoner står overfor en rekke utfordringer. De fleste kan samles i begrepet *organisasjonsbygging*. En skal skape interesse, utvikle organisatorisk identitet og tilhørighet, skaffe til veie ressurser og utvikle fungerende strukturer. LNU spiller en rolle i dette både gjennom støtte til aktiviteter, blant annet gjennom Idébanken, og ved å dra organisasjonene inn i sitt ”system”. LNU kan imidlertid ikke alene møte det behov de organisasjoner som utviklingsmessig har kommet lengst har for grunnfinansiering. Det kan synes som minoritetsorganisasjonene i den fase de befinner seg har nok med sine interne behov og i mindre grad har ressurser til å bygge ut relasjoner av integrasjonsmessig karakter mot det norske samfunnet, mot enkeltpersoner (etniske norske) og organisasjoner. Det kan hevdes å være naturlig at oppbygning av organisasjonen må komme først. Det kan likevel være grunn til å spørre om ikke sterkere eksternt fokus i retning av det ”norske” kunne gi gevinster både for det norske samfunnet og minoritetsorganisasjonene selv.

5. Sammenfattende drøfting

Generelt om integrasjon og etnisitet

Støtteordningen Idébanken har som mål å redusere skiller mellom norsk ungdom og innvandrerungdom. Det bør før vi går inn på en sammenfatning av hovedresultater fra evalueringen, understrekes at dette er sammensatte problemstillinger. Integrasjon mellom ulike etniske grupper handler om til dels uoversiktlige prosesser. Ikke minst gjelder det som når en i dette tilfelle snakker om forholdet mellom en majoritet, de unge med etnisk norsk bakgrunn, og en rekke minoritetsgrupper med innvandrerbakgrunn. For det første står minoritetsungdommen i en spesiell situasjon, ikke minst ved at de er flerkulturelle og har med seg både holdninger og verdier fra foreldrenes kultur og fra det norske samfunnet. For det andre dreier det seg om holdninger blant etniske norske i forhold til innvandrer kulturer. Verdier og åpenhet i norsk kultur, kommunikasjons- og ”meningsstrukturer” i den norske tenkemåten legger også føringer for integrasjon i et økende multi-etnisk samfunn. For det tredje, og helt sentralt, er måten de ulike kategoriene, etniske norske og ulike etniske innvandrergrupper definerer sin identitet og sine grenser overfor andre grupper, og i hvilke grad det utvikles samhandling og relasjoner på tvers av disse grensene.

Idébankens innretning

Idébanken slik målsettinger og prioriteringskriterier for denne støtteordningen er formulert, synes i stor grad å samsvare med et bredt perspektiv på integrasjon og etnisitet. En sikter seg inn mot å utvikle relasjoner mellom barn og unge av norsk og innvandrerbakgrunn. Det er en åpen ordning med fokus på organisatorisk bredde og mangfold. Minoritetsorganisasjoner og samarbeidsprosjekter er definerte som spesifikke målgrupper en gjerne vil ha med blant søkerne. Ordningen har en sterk verdimeisig forankring - for integrasjon og mot rasisme.

En side ved saken er hvordan mål og prioriteringer er definert, en annen hvordan tildelinger fungerer i praksis. Mangfoldet av organisasjoner og grupperinger som får støtte viser seg å være stort. Mange forskjellige grupperinger har fått støtte. Både når det gjelder størrelse, alder, typen organisasjon og hovedaktiviteter, er det stor variasjonsbredde blant de enheter som har fått støtte. Samlet sett finner en i de enheter som fikk støtte mennesker fra de fleste større regioner i verden. Særlig er det mange enheter med asiater, men også andre regioner utenfor den vestlige verden er godt representert. Etniske norske var med i ca. 80 prosent av tilfellene.

Når det gjelder den geografiske fordeling av midlene etter hvor enheten som får støtte ligger, er det en skjevhet i favør av det sentrale Østlandet, i hovedsak Oslo. Denne skjevfordelingen står imidlertid i relativt godt samsvar med hvordan den unge innvandrerbefolkningen faktisk er fordelt utover landet. Av sektorer finner en blant

annet teater, musikk, politikk, kristen virksomhet og friluftsliv representert, med andre ord en stor bredde.

Et viktig skille går mellom det en kan karakterisere som minoritetsorganisasjoner med hovedfokus på unge innvandrere og deres behov og norske barne- og ungdomsorganisasjoner. Fordelingen mellom minoritet og norske har variert noe over tid. De fleste år har minoritetsorganisasjoner fått ca. en tredjedel av midlene, enkelte år halvparten eller vel det. Siste år, 2002, fikk minoritetsorganisasjoner nærmere 60 prosent av bevilget beløp. Minoritetsorganisasjoner som har fått støtte er dels organisasjoner med fokus på en spesiell etnisk gruppe, for eksempel tamilere eller tyrkere, eller grupperinger som driver med spesielle aktiviteter som fotball eller musikk. Hovedtyngden av minoritetsorganisasjonene er frittstående grupperinger. Av norske organisasjoner, grupperinger og lag som har fått støtte er mange av de som har fått støtte sentral, regional eller lokalledd av en større organisasjon. Noen har et klart tverrkulturelt fokus, slik som SOS Rasisme, men også mindre kjente grupperinger. Idébanken synes i liten grad å være en ordning som benyttes av de større norske barne- og ungdomsorganisasjonene.

Idébanken er en støtteordning rettet mot prosjekter og aktiviteter. Et sentralt trekk ved de fleste prosjekter som har fått støtte er fokus på enkeltarrangementer i form av konserter, seminarer og andre sosiale tilstillinger. Antirasistisk virksomhet eller flerkulturelle møtesteder er fellesnevner i godt og vel halvparten av tilfellene. I dette ligger omvendt at en god del aktiviteter ikke i særlig grad har en slik innretning. Ungdom er i de fleste tilfeller en sentral målgruppe i prosjektene som får støtte. Fokus på innvandrergupper synes noe sterkere enn fokus på etniske norske. Hovedmålet med Idébanken er å redusere skiller mellom unge med innvandrerbakgrunn og de med norsk bakgrunn. I omtrent halvparten av tilfellene var fokus i like sterk grad rettet mot begge målgrupper. I andre halvdel var den ene målgruppen sterkere fremhevet enn den andre. Det kan slik sett synes som en god del av prosjektene som får støtte ikke primært rettes mot integrasjonsprosesser og samhandling mellom innvandre og etniske norske, men mot kunnskapsutvikling og bevisstgjøring av de to kategorier hver for seg.

Effekter av støtten

Idébanken er i omfang en liten støtteordning. Over de fem årene ordningen har fungert har det vært bevilget ca. 1,7 millioner kroner i prosjektstøtte. Gjennomsnittsbeløpet som bevilges er på ca. 9.000 kroner. De fleste tilsagn ligger i intervallet 5-10.000 kroner. Det handler ikke om store beløp. I de fleste tilfeller fungerer da også støtten fra Idébanken som delfinansiering av aktiviteten.

I spørreskjemaundersøkelsen som vi gjennomførte som en del av evalueringen, ble respondentene bedt om å vurdere i hvilken grad aktiviteten som fikk støtte faktisk hadde gitt positive effekter i betydning respekt, kontakt, samarbeid og kunnskap på tvers mellom nasjonaliteter og bevisstgjøring omkring minoriteters situasjon. Undersøkelsen tyder på at støttemottakerne er helt enig i at denne type effekter er oppnådd i 3/5 av tilfellene. Videre er de delvis enig i 1/5 av tilfellene, mens de i 1/5 av tilfellene ikke sier seg fornøyd med resultatene. Alt i alt må dette vurderes som tilfredsstillende.

Det er derimot ikke i samme grad har oppnådd er det en kunne karakterisere som organisasjonsbyggende effekter. I noen grad har riktignok aktiviteten hatt en rekrutterende effekt, særlig gjelder det minoritetsorganisasjoner. I relativt liten grad har de prosjekter som har fått støtte ført til økt samarbeid med andre frivillige organisasjoner, kommuner eller andre offentlige aktører. Samarbeidsprosjektene synes, selv om de er forutsatt å være et viktig kriterium for prioriteringer, å ha mindre vekt blant organisasjoner som får støtte fra Idébanken.

Forvaltningsmessige vurderinger

Idébanken forvaltes av LNU og er forutsatt å være en lavterskelordning. I dette ligger enkle søknads- og rapporteringsprosedyrer, rask saksbehandling og veiledning i søknadsprosessen for de som ser behov for det. Veilederrollen er særlig rettet mot minoritetsorganisasjoner. Majoriteten er rimelig godt fornøyd og det uttrykkes lite direkte misnøye med organisasjonens forvaltning. Derimot synes de generelle læringseffektene i forhold til offentlige støtteordninger å være mindre enn det en kanskje kunne forvente. I mindre grad har organisasjonene gjennom kontakten med LNU utviklet relasjoner til andre frivillige organisasjoner. Også minoritetsorganisasjonene ser ut til å være rimelig bra fornøyd med det forvaltningsmessige selv om relativt mange ved å svare både-og uttrykker et visst tvisyn i sin vurdering av LNUs forvaltning.

Frifond er en annen støtteordning der LNU forvalter to av delordningene. Dette er en statlig støtteordning som utelukkende er rettet mot lokalnivået. LNU har i sin tildelingspraksis, særlig overfor minoritetsorganisasjoner og tverrkulturelle aktiviteter, valgt å koble de to ordningene. Særlig påfallende er denne praksis i 2002. Omlag 45 prosent av Idébankens totalramme dette året ble delt ut til lag som også fikk støtte fra Frifond barn og unge. Disse lagene fikk samlet sett et enda større beløp fra Frifond. Det er en støtteordning med mye mer penger i. Frifond er ikke rettet inn mot spesielle formål som eksempelvis innvandrerspørsmål og integrasjon. En finner likevel i en god del av de lokallag som får støtte gjennom Frifond, anslagsvis 15 prosent, at aktiviteten har stor betydning for barn og unge med minoritetsbakgrunn. Dette kan betraktes som et uttrykk for at det i en god del av barne- og ungdomsorganisasjoner skjer aktiviteter som styrker integrasjonsmessige målsettinger.

Minoritetsorganisasjonene

Minoritetsorganisasjoner og grupperinger hvor unge med innvandrerbakgrunn er hovedmålgruppe og de som driver aktiviteten, er en spesielt prioritert målgruppe innen Idébankordningen. Gjennom samtaler med representanter for noen av de minoritetsorganisasjonene som har kommet lengst i oppbygging av organisasjonen, har vi forsøkt å komme litt på innsiden av disse. Dette er organisasjoner med fokus på personer med en bestemt etnisk bakgrunn. Det fremkommer da et bilde av ungdommer og organisasjoner som står overfor en rekke utfordringer med hensyn til å bygge organisasjonen. En vil rekruttere medlemmer og deltakere ved å skape interesse, bygge identitet og tilby aktiviteter. I seg selv kan det være krevende å utvikle denne form for

organisasjon fordi en skal skape tilhørighet mellom personer som kanskje har ulike interesser, kommer fra ulike steder, hører til ulike etniske undergrupperinger. Tradisjoner og erfaring med organisert virksomhet blant barn og unge varierer dessuten mellom land, for eksempel vil dette kunne være mangelvare i land med langvarig krig. Mange unge med innvandrerbakgrunn kan dessuten være dårlig stilt med hensyn til arbeid og inntekt.

Flaskehalsen for å bygge organisasjonen ligger også i økonomi og ressurstilgang. De mangler grunnfinansiering. Landsdekkende norske organisasjoner av noen størrelse har mulighet for å få statsstøtte. Minoritetsorganisasjonene har problemer med å kvalifisere seg til denne type støtte både på grunn av for lavt medlemstantall, for få lokallag, moderat rekrutteringspotensiale og geografisk spredning, og fordi mange ikke har de formelle demokratiske strukturer som er påkrevd i følge regelverket.

Alt dette gjør at de minoritetsorganisasjonene vi intervjuet i stor grad bruker krefter og retter fokus mot det interne. Selv som nøkkelpersoner kan bruke deler av sin tid på utadrettet virksomhet, vil de ressursmessige begrensninger og de interne utfordringer gjøre at minoritetsorganisasjonene bare i mindre grad er opptatt av integrasjonsprosesser og samhandling med etniske norske.

Konklusjon med hensyn til måloppnåelse og forvaltning

Sammenfatter vi evalueringen viser det seg at de prosjekter og aktiviteter som har fått støtte i stor grad er i samsvar med målsetting for ordningen. En kunne nok hatt enda flere prosjekter og aktiviteter med direkte fokus på samarbeid og samhandling mellom norske organisasjoner og minoritetsgrupperinger. Forvaltningsmessig har ordningen i tilfredsstillende grad fungert i tråd med intensjonen om å være lavterskelordning. Minoritetsorganisasjoner står fremdeles overfor store utfordringer når det gjelder organisasjonsbygging. LNUs rolle som støttespiller har fungert rimelig bra, samtidig det synes det å være rom for videreutvikling av denne rollen.

Videre utvikling av Idébanken

Fyller Idébanken en funksjon som ikke dekkes av andre ordninger? Det er flere grunner som i *kombinasjon* gjør at vi vil svare positivt bekreftende på dette: (i) Formålet med ordningen, (ii) det store mangfold av organisasjonskategorier, organisasjoner og grupperinger som har mulighet for å få støtte, (iii) ordningens lavterskelkarakter, og (iv) at den dekker minoritetsgruppers spesielle behov inklusive rådgivning.

Det vil nok likevel kunne være fornuftig å spisse ordningen noe ved at aktiviteter og prosjekter som *fokuserer like mye* på barn og unge med innvandrerbakgrunn og etniske norske blir enda sterkere prioritert. Det kan gjerne være flere samarbeidsprosjekter mellom norske organisasjoner og lag og organiserte minoritetsgrupper. Vi vil ikke med dette si at en ikke fremdeles skal kunne støtte gode holdningsdannende prosjekter primært rettet mot etniske norske, eller identitetsbyggende prosjekter rettet mot minoritetsgrupperinger i etablerings- eller en tidlig oppbygningsfase. Men mer penger

og flere tilsagn rettet mot å utvikle prosesser i grenseflatene mellom innvandremiljøer og norske, vil bidra til å utvikle enda flere idéer og et større erfaringsgrunnlag. Det er til syvende og sist i dette ”grenseområdet” integreringsprosessene skjer. Kanskje kunne en få frem slike prosjekter som nok kan være mer ressurskrevende ved å gi større tilsagn enn gjennomsnittet?

Vi stiller oss litt skeptisk til at en gjennom summen av en rekke mindre tilsagn fra Idébanken og Frifond søker å kompensere manglende grunnfinansiering hos de minoritetsorganisasjoner som har kommet et stykke på vei organisasjonsmessig. Dette kan på sett og vis bidra til å utydeliggjøre en ordning som sikter mot de gode enkeltprosjekter og nye idéer. Vi vil ikke med dette så tvil om at disse organisasjonene har finansielle behov som det kan være viktig å møte ut fra ønsket om å bygge det multi-etniske Norge. Men da bør en kanskje heller lage en egen ordning for dette, eller anvende det skjønnsom som det åpnes for i den generelle statlige støtteordningen til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner.

Hvordan skal minoritetsorganisasjoner lykkes i sin organisasjonsbygging? Det er generelt sett krevende å bygge opp en ny organisasjon som skal bli noe mer enn et intermesso. Til syvende og sist er det organisasjonens ledelse og medlemmer som selv må få dette til. Den enkelte organisasjons behov kan variere mye og det er ikke sikkert at et systematisk utviklingsprogram i regi av for eksempel av LNU er veien å gå. Men et profesjonalisert kursopplegg på enkelte nøkkelområder som blant annet administrative rutiner, medlemsrekruttering, fund-raising og organisering av frivillige kunne vært tilbudt organisasjoner under oppbygning. Et slikt tilbud behøvdde for den saks skyld ikke å være begrenset til minoritetsorganisasjoner. Et viktig element her ville da være at en kunne trekke inn representanter for de aktører som har kjernekompetanse på feltet, nemlig norske barne- og ungdomsorganisasjoner med lang erfaring.

Dette fører oss over i vårt siste poeng, at det kan være gevinster å hente både av kompetanse- og ressursmessig karakter dersom flere av de mellomstore eller store norske barne- og ungdomsorganisasjonene kom på banen, slik som for eksempel fotballklubben Vard har gjort det. Forståelse mellom mennesker utvikles kanskje aller best ved at en gjør noe sammen. Samarbeid mellom flere etablerte norske barne- og ungdomsorganisasjoner og organiserte eller uorganiserte minoritetsgrupper, vil kunne være til motivasjon og nytte for alle parter.

LITTERATUR

Barth, Fredrik (1994): *"Nye og evige temaer i studiet av etnisitet"* i boka *"Manifestasjon og prosess"*, Det Blå Bibliotek, Universitetsforlaget

Berg, Christin, Nødland, Svein Ingve og Opedal, Ståle (2002): *"Hørt om Frifond!? – evaluering av ny støtteordning for lokalt frivillig virke blant barn og unge"*, rapport RF-2002/355

Gullestad, Marianne (2002) : *"Det norske sett med nye øyne"*, Universitetsforlaget

Hylland Eriksen, Thomas, ed. (1997): *"Flerkulturell forståelse"*, Universitetsforlaget, 2. utgave, 2001

LNU (2000): *"Idébanken – En støtteordning til flerkulturelle tiltak blant barn og ungdom"*, LNU-rapport nr. 12/2000

Vedlegg: Spørreskjema

EVALUERING IDÉBANKEN - SPØRRESKJEMA ORGANISASJON/GRUPPE

Idébanken er en tilskuddsordning der det gis støtte til flerkulturelle tiltak blant barn og ungdom. Ordningen administreres av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Vi ber de grupper og organiserte fellesskap som har fått tilskudd fra Idébanken i årene 2000-2002 om for det første å gi oss informasjon om den gruppe/organisasjon som har søkt. For det andre å gi oss informasjon om effekten av de aktiviteter (eget skjema) som er gjennomført med støtte fra Idébanken.

1. Grappa/organisasjonen som fikk støtte fra Idébanken er:

- 1 Den sentrale enhet i en organisasjon
- 2 Lokallag av en organisasjon
- 3 Regionallag/avd. av en organisasjon
- 4 Et enkeltstående lag /organisasjon

2. Hvilken rolle har den som fyller ut skjema i gruppa/organisasjonen? Sett et eller flere kryss

- 1 Leder
- 2 Kasserer, regnskapsansvarlig o.l.
- 3 Styremedlem for øvrig
- 4 Annet medlem av gruppa
- 5 Annen person _____

3. Når ble gruppa/organisasjonen etablert?

- 1 2002
- 2 2000-2001
- 3 1997-1999
- 4 Før 1997
- 5 Vet ikke

4. Hvilken kommune holder gruppa/organisasjonen til i:

5. Oppgi ca. antall medlemmer i gruppa/organisasjonen

- 1 Ca antall medlemmer under 26 år : |_|_|_|_|_|
- 2 Ca. antall medlemmer over 26 år: |_|_|_|_|_|
3. Ca. antall medlemmer totalt: |_|_|_|_|_|

6. Fordel medlemmene i gruppa/organisasjonen i kategorier nevnt nedenfor.

- 1 Gutter/menn: |_|_|_|_|_|
- 2 Jenter / kvinner: |_|_|_|_|_|

7. Gi en beskrivelse av gruppa/organisasjonens hovedaktiviteter.

Sett flere kryss dersom det er flere hovedaktiviteter som kjennetegner gruppa

- 1 Partipolitisk eller annen politisk (miljø, anti-rus etc.) aktivitet
- 2 Kristen eller annen religiøs virksomhet
- 3 Sang, musikk
- 4 Teater, drama, revy, film, dans, annen kunstrelatert aktivitet
- 5 Friluftsliv, speider o.l.
- 6 Sosial og humanitær aktivitet
- 7 Data
- 8 Sportsaktiviteter
- 9 Hobbyaktiviteter for øvrig
- 10 Arrangementer, fester o.l.
- 11 Informasjonsarbeid, publikasjoner, internett-sider mv.
- 12 Opplæring
- 13 Lokalt miljøarbeid
- 14 Internasjonal orientert aktivitet, utveksling mv.
- 15 Annet, beskriv _____

8. Hvordan vil du beskrive gruppas/organisasjonens organisering? Sett et kryss i hver av linjene i tabellen under.

	Ja 1	Nei 2	Vet ikke 3
A. Gruppa/organisasjonen er knyttet til en større norsk organisasjon	☐	☐	☐
B. Gruppa/organisasjonen er knyttet til en større utenlandsk organisasjon	☐	☐	☐
C. Gruppa/organisasjonen er organisert som, eller inngår i en stiftelse	☐	☐	☐
D. Gruppa/organisasjonen er organisert som, eller inngår i et aksjeselskap	☐	☐	☐
E. Gruppa/organisasjonen er etablert av kommunen eller annen offentlig enhet	☐	☐	☐
F. Gruppa/organisasjonen ble etablert av en vennegjeng	☐	☐	☐
G. Gruppa/organisasjonen består i dag av en vennegjeng	☐	☐	☐
H. Gruppas/organisasjonens aktiviteter er rettet mot lokalmiljøet/stedet	☐	☐	☐
I. Gruppa/organisasjonen har aktiviteter rettet mot regionalt og nasjonalt nivå	☐	☐	☐
J. Gruppa/organisasjonen ble startet opp i forbindelse med at den fikk støtte fra Idébanken	☐	☐	☐
K. Medlemmene i gruppa/organisasjonen betaler medlemskontingent eller tilsvarende	☐	☐	☐
L. Leder er valgt av medlemmene i gruppa/organisasjonen	☐	☐	☐
M. Gruppa/organisasjonen har et valgt styre	☐	☐	☐
N. Gruppa/organisasjonen avholder årsmøte hvert år	☐	☐	☐
O. Gruppa/organisasjonen har vedtekter og/eller skriftlig formulerte målsettinger/ regelverk som gjelder for medlemmene	☐	☐	☐

9. Oppgi hvilke nasjonaliteter som er representert i den gruppa/organisasjonen som fikk støtte fra Idébanken.

Nasjonaliteten til førstegangsinnevandrere eller personer født i Norge av to utenlandske foreldre er det land disse kommer fra.

- 1 Bosnia-Hercegovina
- 2 Danmark.
- 3 India
- 4 Iran
- 5 Jugoslavia
- 6 Pakistan
- 7 Storbritannia.
- 8 Sverige
- 9 Vietnam
- 10 Norge
- 11 Andre land, spesifiser
- 12 Andre land, spesifiser
- 13 Andre land, spesifiser

10. Hvordan fikk dere først vite om muligheten for støtte fra Idébanken.

Sett et eller flere kryss.

- 1 Nyhetsbrev og utsendinger fra LNU (Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner)
- 2 Konferanser, seminarer o.l.
- 3 Fikk informasjon / tips fra person vi kjenner / møtte.
- 4 Internett.
- 5 Fra sentral medlemsorganisasjon som gruppa er knyttet til
- 6 Annet _____

11. Gi din vurdering av forvaltningsmessige og organisatoriske sider ved Idébanken som støtteordning?

	<i>Helt enig</i> 1	<i>Delvis enig</i> 2	<i>Både og</i> 3	<i>Delvis uenig</i> 4	<i>Helt uenig</i> 5	<i>Vet ikke</i> 6
A. Det er en enkel og grei sak å utarbeide søknad om støtte fra Idébanken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B. LNU som forvalter ordningen har gitt oss god veiledning og støtte i arbeidet med å søke midler fra Idébanken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C. Kravene til rapportering er enkle og greie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D. Det har tatt kort tid å vi får svar på søknader til Idébanken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E. Gjennom søknadsprosessen har vi fått økt innsikt i hvordan en gruppe/organisasjon forholder seg til offentlige støtteordninger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F. Gjennom kontakten med LNU har vi fått bedre kjennskap til andre frivillige organisasjoner og lag	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Ulike lokale lag og aktiviteter vil kunne få støtte fra Idébanken og en støtteordning som heter *Frifond*. Har du noen gang hørt om *Frifond*?

- 1 Ja
2 Nei

13. Hvis ja, har gruppa/organisasjonen noen gang søkt om penger fra støtteordningen *Frifond*

- 1 Ja, har søkt og fått midler
2 Ja, har søkt om midler, men fikk avslag
3 Nei
4 Vet ikke

14. Til de som har søkt om støtte eller har hørt om *Frifond*, hvordan fikk dere informasjon om denne støtteordningen?

Sett flere kryss om nødvendig.

- 1 Informasjonsbrosjyre fra *Frifond*
2 *Frifond*-kort (kredittkortstørrelse) med kontaktadresser til *Frifond* (*Frifond* Musikk, *Frifond* Teater, *Frifond* Barn og Unge)
3 Internett
4 Avisannonser
5 Via brev, medlemsblad eller annet fra sentral organisasjon som gruppa er medlem av.
6 På kulturkontor, kulturinstitusjoner, bibliotek, skoler mv.
7 Via ansatt / saksbehandler i LNU
8 Fikk informasjon / tips fra person vi kjenner / møtte.
9 Annet _____

15. Dersom du har andre kommentarer til Idébanken skriv disse nedenfor

<i>Positive og negative kommentarer:</i>	<i>Forslag til forbedring av ordningen:</i>
--	---

Takk for hjelpen!

EVALUERING IDÉBANKEN – SPØRRESKJEMA AKTIVITET

Navn på aktivitet: «*Prosjektnavn*»

1. Beskriv aktiviteten som fikk støtte fra Idébanken Sett ett eller flere kryss.

- 1 Arrangementer med kunstnerisk og kulturelt fokus
- 2 Idrettsarrangementer
- 3 Andre sosiale arrangementer
- 4 Arrangement av konferanse, seminar, kursvirksomhet o.l.
- 5 Administrasjon/drift av ordinær virksomhet
- 6 Flerkulturelle møtesteder.
- 7 Informasjonsmateriell, aviser, nettsider osv.
- 8 Reise/opphold i forbindelse med kurs, konferanser etc.
- 9 Antirasistisk virksomhet
- 10 Annet, spesifiser _____

2. I hvilken grad har denne aktiviteten kommet ulike målgrupper til gode? Sett ett kryss i hver linje i tabellen under.

	<i>I stor grad</i> 1	<i>I middels grad</i> 2	<i>I liten grad</i> 3	<i>Har ikke hatt betydning</i> 4
A. Ungdom (Fra 13 år og oppover)	☐	☐	☐	☐
B. Barn (under 13 år)	☐	☐	☐	☐
C. Gutter	☐	☐	☐	☐
D. Jenter	☐	☐	☐	☐
F. Funksjonshemmede	☐	☐	☐	☐
G. Personer med innvandrerbakgrunn	☐	☐	☐	☐
H. Personer med annen nasjonal tilhørighet enn gruppa som stod bak tiltaket/aktiviteten	☐	☐	☐	☐
I. Personer med norsk bakgrunn	☐	☐	☐	☐

3. Hvor stor del i prosent utgjør tilskuddet fra Idébanken av de samlede utgiftene til aktiviteten? Sett et kryss.

- 1 Under 5 %
- 2 Fra 5 % og inntil 10 %
- 3 Fra 10 % og inntil 25 %
- 4 Fra 25% og inntil 50 %
- 5 Fra 50% og inntil 70 %
- 6 Fra 70% og inntil 90 %
- 7 Over 90 %

4. Gi en vurdering av hvilke effekter av denne aktiviteten har bidratt til?

Sett et kryss i hver linje

	Helt enig 1	Delvis enig 2	Både og 3	Delvis uenig 4	Helt uenig 5	Uaktuelt/ Vet ikke 6
A. Økt kunnskap/bevissthet om <i>identitet og verdier i den/de minoritetskultur(er)</i> som medlemmene i gruppa/organisasjonen tilhører	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B. Økt kunnskap/bevissthet om <i>identitet og verdier i den norske kulturen</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C. <i>Skapt kontakt</i> mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D. <i>Bidratt til samarbeid</i> mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E. <i>Bidratt til gjensidig respekt</i> mellom barn og unge med forskjellig nasjonal bakgrunn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F. <i>Økt kunnskap om andre</i> nasjonaliteter/folkegrupper	☐	☐	☐	☐	☐	☐
G. <i>Økt kunnskap om de utfordringer</i> som minoritetsgrupper møter når det gjelder <i>integrasjon</i> i det norske samfunnet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
H. <i>Flere aktive deltakere/medlemmer</i> i gruppa/organisasjonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I. <i>Bedre sosialt fellesskap og samhörighet</i> mellom barn og unge med norsk bakgrunn og barn og unge med minoritetsbakgrunn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
J. Økt samarbeid med andre <i>frivillige</i> lag/grupper/organisasjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
K. Økt samarbeid med <i>kommune</i> eller andre <i>offentlige aktører</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
L. Økt samarbeid med andre, spesifiser _____ _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐